

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta
tělesné kultury

Emoční vztah žáku základní školy k tělesné výchově se
začleněným žákem se speciálními vzdělávacími potřebami

Bakalářská práce

Autor: Klára Horová

Vedoucí práce: Mgr. Ladislav Baloun, Ph.D.

V Olomouci 2021

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Klára Horová

Název bakalářské práce: Emoční vztah žáku základní školy k tělesné výchově se začleněným žákem se speciálními vzdělávacími potřebami

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit, Fakulta tělesné kultury, Univerzita Palackého v Olomouci

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Ladislav Baloun, Ph.D.

Rok obhajoby bakalářské práce: 2021

Abstrakt: Cílem bakalářské práce je popsat vývoj emocí žáků ke školní tělesné výchově ve třídě se začleněným žákem se SVP na vybraných základních školách. S výzkumnou otázkou: K jaké změně emocí ke školní TV dojde u žáků se začleněným žákem se SVP v průběhu sledovaného časového období. Výzkumu se účastnilo 6 škol z české republiky. V prvním měření se účastnilo 118 žáků a v druhém měření se účastnilo 116 žáků od čtvrtého do devátého ročníku. Data byla sesbírávána od září 2017 do začátku jara 2020. Časový odstup od prvního a druhého měření byl zhruba jeden kalendářní rok. K výzkumu byla použita česká verze dotazníku PACES upravena pro účely hodnocení školní TV. U dotazovaných žáků došlo ke zhoršení emočního vztahu k tělesné výchově v časovém období přibližně jednoho kalendářního roku, avšak vliv žáka s SVP nemohl být prokázán.

Klíčová slova: Emoce, integrace, inkluze, tělesná výchova, inkluzivní tělesná výchova, žák se speciálně vzdělávacími potřebami

Souhlasím s půjčováním bakalářské práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographic identification

Author's first name and surname: Klára Horová

Title of the bachelor thesis: Emotional relation of a primary school student to physical education with an integrated student with special educational needs

Department: Department of adapted physical activity, Faculty of Physical Education, Palacký University Olomouc

Supervisor: Mgr. Ladislav Baloun, Ph.D.

The year of presentation: 2021

Abstract: The goal of my bachelor thesis is described to emotional progression of selected primary school students to physical education with an integrated student. Six primary schools from the Czech Republic participated in the research. In the first measurement, 118 students participated, and in the second measurement 116 students from the fourth to ninth years primary schools participated. Data was collected from September 2017 to early spring 2020. The time interval from the first and second measurements was roughly one calendar year. For the research, the Czech version of the PACES questionnaire was modified for the purpose of evaluating school TV. The pupils interviewed deteriorated their emotional relationship to physical education over a period of approximately one calendar year, but the influence of the students with special educational needs could not be proven.

Key words: emotion, inclusion, integration, physical education (PE), inclusion PE, student with special educational needs

I agree with lending of my bachelor thesis within the library services.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala sama s odbornou pomocí Mgr. Ladislava Balouna, Ph.D., uvedla jsem všechny literární a odborné zdroje a řídila jsem se zásadami vědecké etiky.

V Olomouci dne

Podpis

Děkuji Mgr. Ladislavu Balounovi, PhD. za cenné rady, trpělivost a pomoc při tvorbě této bakalářské práce. Rovněž děkuji všem, kteří se podíleli na projektu, z kterého jsem mohla čerpat data ke svojí bakalářské práci.

Obsah

1	Úvod	7
2	Přehled poznatků	8
2.1	Žák se speciálními vzdělávacími potřebami	8
	Tělesné postižení.....	8
	Zrakové postižení	9
	Sluchové postižení	9
	Mentální postižení	9
2.2	Integrace.....	9
2.3	Inkluze.....	10
2.4	Tělesná výchova.....	11
	2.4.1 Faktory ovlivňují tělesnou výchovu	12
	2.4.2 Didaktika tělovýchovného procesu	16
2.5	Inkluzivní tělesná výchova (ITV)	17
	Tělesná výchova pro žáky s tělesným postižením	20
	Tělesná výchova pro žáky se sluchovým postižením	21
	Tělesná výchova pro žáky se zrakovým postižením.....	21
2.6	Emoce	22
	2.6.1 Emoce v TV	24
	2.6.2 Vývoj emocí v mladším školním věku a období dospívání	24
2.7	Dotazník PACES.....	25
3	Cíle.....	26
4	Metodika	27
5	Výsledky	30
6	Diskuze	39
7	Závěr.....	42
8	Souhrn	43
9	Summary	45
10	Referenční seznam	47
	Přílohy.....	51

1 Úvod

V mojí bakalářské práci se zabývám, emočním vztahem žáků základní školy k tělesné výchově, když je do tělesné výchovy zapojen žák s SVP konkrétně žáku se zrakovým, tělesným a kombinovaným postižením.

Moje práce vychází z projektu Centra APA-Evaluace individuálních vzdělávacích plánů a plánu pedagogické podpory realizované, jako součást projektu Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů prostřednictvím rovného přístupu v oblasti pohybové gramotnosti. Projekt byl financován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Evropskou Unii z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Já jsem se konkrétně podílela na zpracování již sesbíraných dat a přepisu do přehledné tabulky a jejich následné vyhodnocení. Data byla sbírána na základních školách napříč republikou, k vyhodnocování jsem dostala data z šesti vybraných škol z okresu Praha západ, Plzeň město, Plzeň jih, Tachov, Rokycany a Opava. Sběr dat se prováděl přes upravený dotazník PACES – physical activity enjoyment scale, v překladu škála spokojenosti s pohybovou aktivitou. Data se sesbíraly dvakrát s přibližným odstupem jednoho kalendářního roku v období od září 2017 do začátku jara 2020.

V práci se zabývám, kdo je to žák s SVP, rozdílem mezi integraci a inkluzí ve vzdělávání, tělesnou výchovou a faktory, které jí ovlivňují. Dále co je to inkluzivní tělesná výchova a jaké má zásady a metody, podrobněji pak jsem se zaměřila na inkluzivní tělesnou výchovu pro žáky s tělesným, sluchovým a zrakovým postižením. V neposlední řadě rozvádím pojem emoce, jejich vývoj a vliv do tělesné výchovy a pohybových aktivit.

2 Přehled poznatků

2.1 Žák se speciálními vzdělávacími potřebami

Podle Národní ústav pro Vzdělávání (2020) žáka s SVP označujeme v souladu se školským zákonem vzdělávajícího se jedince, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebují poskytnutí podpůrných opatření. Jedná se o nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách, které odpovídají zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka, a které těmto žákům bezplatně poskytuje škola a školské zařízení.

V posledních 30 letech došlo k zásadním změnám ve vzdělávání žáku se speciálními vzdělávacími potřebami a v evropských zemí je situace odlišná a vyvíjí se různými způsoby. Vzdělávání žáku s SVP se řídí právními předpisy, které přesně definují, kdo je žák s SVP a jak probíhá jeho vzdělání a podpůrné služby. (Ješina, 2011)

Řadí se tam: žáci s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu zdravotního stavu (žáci tělesně, zrakově, sluchově postižení, žáci s lehkým mentálním postižením a s kombinovanými vadami, dlouhodobou nemocí či žáci se zdravotním oslabením). Žáci s vadami řeči, žáci se specifickými poruchami učení, pozornosti, chování a poruchy učení, žáci z odlišných kulturních a životních podmínek, žáci jejichž mateřským jazykem není čeština, žáci nadaní a mimořádně nadaní, pokud mají přidružené speciální vzdělávací potřeby. Žáci nadaní a mimořádně nadaní tvoří na základě vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných samostatnou skupinu (Ministerstvo Školství mládeže a Tělovýchovy, n.d.)

Podle Hrkala, (2019) je největší procento žáku se zdravotním postižením diagnostikována závažná porucha učení a po té poruchy chování. Já se budu podrobněji věnovat, tělesnému, sluchovému, mentálnímu a zrakovému postižení z důvodů, že žáci s tímto typem postižení jsou integrováni v dotazovaných školách.

Tělesné postižení

Můžeme klasifikovat podle WHO jako dlouhodobé nebo trvalé omezení pohybu osoby vykonávající běžnou činnost. Dělí se dle typu (postižení hybnosti, dlouhodobá onemocnění, zdravotní oslabení), doby vzniku (vrozená, získaná) a etiologie (tělesné odchylky, vývojové vady, úrazy, následky nemoci, chronická a neurologická onemocnění). (Slowík, 2007)

Tělesné postižení každý vnímá jinak, je třeba dbát na pozitivní nahlížení k těmto lidem a vnímat je jako osoby se specifickým pohybovým projevem. (Kudláček & Ješina, 2013)

Zrakové postižení

Z pohledu tyflopédie je osoba se zrakovým postižením považována ta, která i po úplné a optimální korekci očí má v běžném životě problém se získáním a zpracováním informací čistě pomocí zraku. Klasifikace zrakové vady můžeme dělit podle zasažených zrakových funkcí (zraková ostrost, zorné pole, barvocitu, okohybné aktivity, ...), stupně zrakového postižení, doby vzniku, etiologie (orgánové, funkční). (Slowík, 2007)

Sluchové postižení

Sluchová vada je snížená či chybějící schopnost vnímat zvukové vjemy. Ztrátu sluchu měříme ve ztrátě v dB a to podle škály WHO, která rozděluje ztrátu sluchu na 6 stupňů. (Pánská, 2013)

Má široký dopad na ostatní dovednosti a schopnosti, především kognitivní. Důležitým faktorem je velikost ztráty sluchu a jeho doba vzniku. Jedním z dělení je tzv. prelingválně a postlingválně, zda jedinec má osvojenou mluvenou řeč či nikoli, to má význam na vývoj myšlení a komunikační bariéry. (Slowík, 2007)

Mentální postižení

Klasifikace dle WHO je základní šesti stupňová tabulka, která rozděluje stupně dle inteligenčního kvocientu. Obecnou klasifikaci můžeme brát orientačně, ale každý jedinec s mentálním postižením bude mít odlišný popis diagnózy. Jelikož se ke každému řadí spousta specifických rysů, chování, sociální adaptabilita, motorické dovednosti a schopnosti, a často také přidružené postižení. Dalo by se tedy definovat jako syndromatické postižení zasahující celou lidskou osobností. (Slowík, 2007, Kudláček & Ješina, 2013a)

2.2 Integrace

Z historického pohledu společnost vnímala osoby s jinakostí převážně jako zátěž společnosti a vytěsňovala je z majoritní skupiny, takzvaná segregace. V dnešní době se prosazuje postoj integrace či inkluze, takzvaného začleňování a bývá zachycen v celoživotním kontextu. Pozitivní směr inkluze má dobrý dopad na psychosociální stranu i na ekonomickou, kdy lidi s jinakostí jsou zapojeni do pracovního procesu. (Válková, Bartoňová, & Adnam, 2012)

Slovo integrace se vykládá různými způsoby, jeden z častých synonym je začlenění či opak vyloučení odlišného jedince z majoritní skupiny. V dnešní době slovo integrace či inkluze je často využíváno, někdy až zneužíváno, především ve školství, ať už samotnými učiteli či rodiči, v nesprávném kontextu či pochopení jeho významu. (Bartoňová, Ješina, & kolektiv, 2012)

Můžeme říct, že přibývá úspěšně integrovaných žáků do škol i do tělesné výchovy. Jedním z hlavních pilířů úspěšné integrace je vzdělání učitelů v této oblasti. Protože pomocí integrace by měli všichni žáci, bez ohledu na své dovednosti, dosáhnout maximálního vzdělání v odpovídajících podmínkách. (Herink & Kudláček, 2010)

Opakem integrace jsou speciální školy a třídy, kdy je žák separovaný od intaktních vrstevníků podle jeho jinakosti. Dále zdůrazňuje vzájemný respekt a obohacuje v sociální i kulturní oblasti. Rozhodnutí o začlenění žáka do školy je na rodičích s podporou a poradenství SPC. Pokud je škola ve spádové oblasti bydliště dítěte je ředitel povinen, žáka přijmout, dle platné legislativy. (Ješina & Kudláček, 2011)

K úspěšné integraci se řadí mnoho faktorů, které ji ovlivňují. Müller & kolektiv (2004) vymezili následné faktory, které ovlivňují úspěšnou školní integraci především u žáků s tělesným postižením.

Základní faktory: rodiče a rodina, škola, učitelé, poradenství a diagnostika, forma integrace. Prostředky speciálně pedagogické podpory: podpůrný učitel, osobní asistent, doprava dítěte, rehabilitační, učební a kompenzační pomůcky, úprava vzdělávacích podmínek. Další faktory: architektonické bariéry, sociálně psychologické mechanismy.

2.3 Inkluze

„...inkluze je cílem a integrace je cestou, jak ho postupně dosáhnout.“ (Lechta, 2016, 38s.)

Výše jsem se věnovala termínu integrace, teď se zaměříme na termín inkluze, jak mnoho autorů, například: Baloun, 2017, Čadová, 2015, Lechta, 2016, Michalík, Baslerová, Růžička, & kolektiv, 2018 ve svých publikacích zmiňují, že v odborném i veřejném podvědomí jsou tyto dva pojmy často zaměňovány či spojovány v jeden.

Co si teda představit pod pojmem Inkluzivní vzdělávání? Lechta, (2016) popisuje, že koncept inkluzivní edukace bychom měli chápat v širším smyslu než Integraci. Inkluzivní vzdělání je založeno na akceptování různorodosti. Vzdělání pro všechny bez rozdílů zdravotního stavu, inteligence, pohlaví, sociální aspektu, národnosti, kulturních odlišností. Dále vysvětluje, že v inkluzivním vzdělávání jde o jednu heterogenní skupinu žáků, kdy každý má různé individuální potřeby, na rozdíl od integrovaného vzdělávání, kdy se žáci dělí na žáky s SVP a na žáky bez SVP.

V souvislosti se vzrůstajícím užíváním inkluzivního vzdělávání se rozvíjí nový obor pedagogiky, a to Inkluzivní pedagogika, která vytváří tzv. školu pro všechny. Kdež to integrované vzdělávání je spojováno se speciální pedagogikou. Je potřeba však zdůraznit že koncept inkluze potřebuje čas a přípravu. Až do doby, kdy nebude potřeba začleňovat výjimečné jedince do společnosti, protože už budou přirozenou součástí společnosti. (Michalík et al., 2018)

2.4 Tělesná výchova

Bartík, Adamčák, Michal, & Kubiš, (2017, 25) definují tělesnou výchovu podle autorů (Kasa, Antala et al., Sýkora Kasa-Švec), jako „cílevědomou výchovu a vzdělávací činnost působící především na funkční a pohybový rozvoj člověka, upevnění jeho zdraví, zvyšování tělesné zdatnosti a pohybové výkonnosti, získávání teoretického a praktického vzdělávání a kladných citových zážitků t této činnosti, navazování sociálních kontaktů.“

„Tělesná výchova a sport má významnou úlohu pro zdraví, pro celkový vývoj a rozvoj společnosti. Jeho kvalita závisí na kvalitě učitelů. Proto je důležitou oblastí pro zlepšení efektivnosti a kvality tělesné výchovy a sportu ...“ (Bago & Vrubl, 2013)

Tělesná výchova vytváří prostor pro uvědomění si vlastního zdraví a tělesné zdatnosti. Pomáhá poskytovat základní vědomosti o fyzických, pohybových, psychologických i sociálních základech zdravého životního stylu. Tělesná výchova je vzdělávací oblast, kde se formují vědomosti, návyky, postoje, motorické schopnosti a dovednosti, které se utváří pomocí didaktických forem vyučovací jednotky, je nenahraditelná součástí výchovy a vzdělávání žáků mateřských, základních i středních školách, kde je její hlavní funkcí učení a osvojení pohybu, rozvoji pohybových předpokladů a všestranné výchově jedince. (Bartík et al., 2017)

Obsah činností v tělesné výchovy je dán vývojovými faktory určité věkové skupiny na základně anatomicko-fyziologických znalostí. Co by se však mělo vyvíjet je způsob organizace a řízení tělesné výchovy. Inovovat pomůcky, hry zasazené do jim známého prostředí může pomoc dělat tělesnou výchovu zajímavou a zábavnou. (Dvořáková, 2012)

To, na co se klade důraz třeba v integrované tělesné výchově na spolupráci, komunikaci a vzájemné podpoře mezi spolužáky, tak to podle Dvořákové (2012) žáci z tělesné výchovy moc neznají. Naopak uvádí, že žáci znají převážně soutěžní hry, které vyřazují slabší jedince ze hry.

Tělesná výchova je v České republice povinný předmět, který je součástí Rámcového vzdělávacího programu, dále RVP, v oblasti Člověk a zdraví. Základní rozsah, dvou hodinová dotace v týdnu, tělesné výchovy pro základní a střední školy určuje RVP. Ředitel má možnost díky disponibilních hodin navýšit hodiny tělesné výchovy, a zařadit je do Školního vzdělávacího plánu, buď všem ročníkům, nebo jen vybraným třídám. V rámci tělesné výchovy, jsou spojené i aktivity, které jsou mimo školu, jako například: plavecký kurz, lyžařský kurz, hodiny bruslení, nebo školy v přírodě. Obecně se RVP dělí na dvě části pro první stupeň a pro druhý stupeň základní školy. (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, 2017)

2.4.1 Faktory ovlivňují tělesnou výchovu

Jak uvádí Dvořáková, (2012) až 21% dotázaných dospělých, které vzpomínali na svoji tělesnou výchovu bylo negativně hodnoceno vedení tělesné výchovy a z toho 13% uvádělo špatné vedení ze strany učitele. Dále Dvořáková (2012) uvádí že v roce 2009 podle slovenského autora Bartíka, který se zabýval postojem žáku 4. ročníku základní školy, mají děti pozitivní postoj k tělesné výchově s dominativní závislostí na pedagogy a jeho motivaci při hodině.

Proto jako první se zaměřím na osobnost učitele jako na nejvýznamnější faktor tělesné výchovy.

2.4.1.1 Osobnost učitelé

Typologii pedagogu se zabývá pedagogika a psychologie od doby co tyhle obory vznikly. Od Hippokrata, W. O. Döringa, B. Lehmana až k novodobým typologiím. Někteří se snaží definovat model osobnosti učitele. Proto se novodobější modely zaměřují jen na hlavní charakteristické rysy a jejich obsahové oblasti, jako vztah učitel a žák, styl vyučování a

podobně. Jak dále uvádí Jakoubková (2013) ve své práci, učitel je jedním z nejdůležitějších vzorů při vývoji dítěte a má vliv na vývoj osobnosti svých žáků. Má částečnou společenskou zodpovědnost, jelikož je jeden z činitelů výchovně vzdělávacího procesu a působí na svoje žáky či studenty, jelikož se podílí na jejich výchově, společenskému postavení a celkové rozvoji osobnosti. (Jedlička et al., 2018)

Jak popisuje Dvořáková, (2012) často učitel vyučuje a přebírá vzory a postoje jeho učitele. Tento přístup v nové generaci nemusí být přijatý a má negativní dopad na žáky, jelikož výuka neodpovídá novodobým trendům, to se stává převážně u starších učitelů, kteří vyučují v takzvaných zasetých kolejích a nemodernizují svůj přístup k výuce a nové generaci. Přitom v tělesné výchově je to velice žádoucí i vzhledem k zhoršování fyzické zdatnosti u žáků. Pedagog by měl zaujmout celé spektrum žáků, i ty kteří jsou hůře vybaveni pohybovými schopnostmi a dovednostmi, mají horší fyzické předpoklady pro vykonávání pohybové aktivity. Úkolem pedagoga v tělesné výchově by měla být snaha o to, aby se každý žák posunul na svojí vyšší sportovní úroveň, aby žáci měli pozitivní emoce a prožitky vyvolané pohybovou aktivitou a dobrý pocit z osobního růstu.

Na učitele jsou kladeny nároky v oblasti: osobních vlastností, jeho schopnosti, obzvlášť v tělesné výchově pohybové a komunikační schopnosti a formální autorita. Učitel má také kompetence, kterými disponuje, jako jsou: výchovné a vzdělávací, plánovací a organizační, administrativní a ekonomické. Jelikož součástí tělesné výchovy jsou různé povinné i nepovinné kurzy a mimoškolní aktivity. (Cholevová, 2016)

Caspersen, (2013) zdůrazňuje významnost vzdělávání učitelů a jejich dopad na úroveň školství a žáků. Zabývá se tím, že budoucí pedagogové by měli mít více praxe při svém vzdělávání, jelikož nově vystudovaný pedagog má sice spoustu akademických znalostí, ale mívá velký problém je uplatnit v praxi a způsobuje to mnoho potíží v jeho nástupu do plné praxe. Dále potvrzuje, že postoj učitele k danému předmětu či situaci, formují postoje jeho studentů, proto je důležité vzdělávání budoucích pedagogů pro formování postojů další generace.

2.4.1.2 Vývojové období

Podle Bartík, Adamčák, Michal, & Kubiš, (2017) je neoptimálnější věkové období pro vytváření pozitivního vztahu ke sportu a pohybovým aktivitám je v období předškolního a mladšího školního věku. Proto tělesná výchova má svoji nezaměnitelnou úlohu v systému vzdělávání. Pro správný přístup k žákovi je nezbytné znát jeho aktuální ontogenetické období, což znamená znát jeho sociální, kognitivní, citové, tělesné a motorické změny, které jsou typické pro dané vývojové období.

Určitý faktor při vnímání emocí v tělesné výchově hraje věkové období žáků. Přelom nastává u žáku druhého stupně, kde se začíná objevovat puberta. Obecně z vývojové psychologie víme, že pubescence velmi zasahuje do vnímání a emocí jedince. Proto také většinou na druhém stupni se hodiny tělesné výchovy dělí zvlášť pro kluky a holky. (Bartík et al., 2017, Rubín et al., 2018)

Hlavními faktory ovlivňující psychický vývoj jsou *biologické a sociální faktory*. Mezi biologické faktory patří dědičné a vrozené dispozice, které se upevňují biologickým zráním a celkovým tělesným vývojem, z pohledu psychologického především vývojem mozku. Sociální faktory, sílí v průběhu věku. Největší vliv hrají sociální faktory v období dospívání. Socializace neboli začlenění do společnosti začíná u rodičů, ti mají největší vliv na socializaci jedince. To, co se naučíme ve vztahu k rodičům uplatňujeme v širších společenských vztazích, od předškolního věku mají velký význam v socializaci vrstevníci, kteří ovlivňují náš psychický vývoj. (Říčan, 2009)

Různí autoři rozdělují vývojová období různě, já jsem se budu řídit teorií Erika Eriksna, stejně jak popisuje autor Pavel Říčan (2009). V každé životní etapě jsme ovlivněni dosavadním rozumovým, tělesným a citovým vývojem, které se mění už v prenatálním období.

Zaměřím se především na období mladšího školního věku a období dospívání, jelikož v téhle věkové skupině byl prováděna výzkumná část práce.

Mladší školní věk

Věková kategorie mladšího školního věku je od 6/7 do 10/12, neboli nástupem do školy až do začátku prvních rysů dospívání. Charakteristika toho období je střízlivý realista, což znamená že dítě se zajímá o fakta o to, jak věci fungují, začíná se objevovat konkrétní logické myšlenkové operace. V socializaci dochází k velkému posunu díky školní docházce, kde je dítě

hodnoceno za provedený úkol. Začínají se projevovat osobnostní role, učí se řešit konflikty se spolužáky. Pro dítě v této vývojové fázi je důležitý úspěch dochází k rozvoji motivačních struktury osobnosti, jako jsou třeba zájmy a záliby. Začíná vytrvalejší snaha o dosažení cílů, opakovaný neúspěch může vést ke komplexu méněcennosti a snížením sebevědomí dítěte. (Říčan, 2009)

Tělesný vývoj v tomto období, je zpomalenější a rovnoměrný, je vyhraněna laterální. Pohybový vývoj je charakteristický vysokou úrovní hrubé motoriky, dochází k vysokému rozvoji rychlostních a koordinačních schopnostech. Děti mají spontánní potřebu pohybu, která je potřeba podporovat, rozvíjet pohybovou všestrannost a kladný vztah ke sportu a pohybové aktivitě. Velká rozdílnost se objevuje při srovnání biologického věku u věkově stejně starých dětí a také mezi dívkami a chlapci. (Janošková, Šeráková, & Mužik, 2018)

Žáci v tomto vývojovém období nemají vytvořené autoregulační mechanismy a převládají u nich procesy vzruchu, což vede často k přerušení pozornosti. Úroveň pozornosti se vyvíjí a je třeba podporovat záměrnou pozornost, to může učitel ovlivnit stylem a metodikou učení, která je vhodná pro věk žáků. Pozornost je spojena s psychickými procesy a je jedním z hlavních ukazatelů, že žák zvládá školní docházku. (Šauerová, Tilinger, & Hošek, 2017)

Se vstupem do školy se pojí velké změny, které souvisí se změnou režimu dne, změnou sociálních rolí, přibývají povinnosti a zodpovědnost. Mohou se objevit různé adaptační problémy. Do 3 třídy je vztah k učiteli v takzvané morální heteronomie, dítě je přesvědčeno že pan učitel či paní učitelka má ve všem pravdu. Poté se rozvíjejí vlastní postoje a začíná se projevovat morální autonomie, dítě si začíná tvořit vlastní názor a postoj k pravdě a morálnímu chování. Intenzivněji se rozvíjí uvědomění si vlastní osobnosti a srovnávání se s vrstevníky. Dítě uznává autoritu rodičů i učitelů či trenérů, velký význam v rozvoji sebehodnocení má vliv právě hodnocení a postoje zmíněných autorit. (Šauerová et al., 2017)

Dospívání

Období dospívání se dělí na dvě období pubescenci a adolescenci. Já se budu zabývat jen, pubescencí, která je specifikována do 15- ti let a ukončením povinné školní docházky.

„Pubescent si vytváří svou identitu, pomalu přepisuje atlas, dítěte 'na status, dospělý'.... Během tohoto období se mění nejen psychika dítěte, ale zřetelně i jeho fyzická schránka.“ (Šauerová et al., 2017, 53)

V rámci tělesného vývoje a zvýšeného růstu bývá zvýšená i nemocnost v důsledku oslabenější imunity, díky zvýšenému výskytu růstových hormonů. Kvůli rychlému růstu především končetin, se mění proporce těla, a je lehce narušena koordinace, hrubá motorika těla. Avšak zvyšuje se výkonost všech orgánů včetně svalů, u sportujících jedinců dochází k specifikaci sportovního odvětví. Prohlubují se výkonnostní rozdíly mezi pohlavím. Díky tělesným změnám i přecitlivělosti k vlastní osobě, především vzhledu, která je v tomto období typická, se snižuje oblíbenost tělesné výchovy a sportu obecně. Přitom sport je jednou z mála aktivit, při které se upotřebí nadměrně produkované hormony a tím se může snížit napětí a stres, který vyplynul ze sociálních konfliktů a pomáhá zvládat emoční labilitu. Emoční a citová labilita, patří k psychickému vývoji dospívajících, příčinou je zrání mozku a vysoký výskyt hormonů v těle. S tím souvisí na venek projevující se výkyvy nálad (radost střída smutek, častá úzkost z vysokého sebevědomí nad autoritou nejistota v sebe sama), které jsou zapříčiněny i pozorováním vlastních změn. Velký vliv v tom hrají postoje rodičů a jiných dospělých v blízkém okolí. Také sociální a kulturní faktory hrají významnou roli. V tomto období se formují vlastní názory, postoje a celková image, která bývá ovlivněna známými osobnostmi, starší spolužáci, idoly, ke kterým vzhlíží a snaží se napodobovat. Ke konci dospívání se ukončuje vývoj mozku s tím souvisí vyrovnaní nervové činnosti a emocionální stability, která v průběhu období bývala narušena, to docílí celkové zklidnění osobnosti. (Bartík et al., 2017, Rubín et al., 2018, Šauerová et al., 2017)

2.4.2 Didaktika tělovýchovného procesu

Jak ve své práci uvádí Bělástová, (2008) základ didaktického procesu v tělesné výchově je dodržování zásad (zásada názornosti, přiměřenosti, aktivity a uvědomělosti, postupnosti a soustavnosti, trvalosti, emocionálnosti, vědeckosti). Také že žák by měl chápat a učitel dodržovat rozdíl mezi cílem a úkolem. Úkoly jsou prostředky, který umožňují dosažení cíle, vyznačují se například průpravnými cvičeními, které vedou k dosažení určené pohybové dovednosti, či sportovní hře. Vedení tělovýchovného procesu bez stanoveného cíle, jen aby se žáci hýbali, není efektivní a nevede ke zlepšování dovedností žáků. Aby bylo dosaženo úspěšně cílů, závisí na tom vhodné volby metod, které jsou přiměřené věku i prostředí. Metody se

mohou vzájemně prolínat. Celý tělovýchovný proces by měl být efektivní v tom hrají důležitou roli, také postoje žáka k tělesné výchově, postoje učitelé k žáků, postoj učitelé k tělesné výchově a v neposlední řadě žáci k učitelé.

Dobře řízená organizace tělovýchovného procesu zlepšuje průběh celé vyučovací jednotky aktivního zapojení žáků hodiny. Jsou různé formy didaktického procesu, ale ve všech formách by měl být kladen důraz na bezpečnost, a pedagog by měl být tam kde vidí na všechny žáky a je nejbližší hrozícímu nebezpečí. Například při skupinové formě, by měl být učitel u stanoviště, kde je riziko úrazu nejvyšší, nebo je nutná pomoc. (Sýkora, Kostková, 1985)

2.5 Inkluzivní tělesná výchova (ITV)

V začátku této kapitoly je nutno vyjasnit chápání pojmů: inkluzivní tělesná výchova, integrovaná tělesná výchova či společné vzdělávání v TV chápu jako synonyma. Jelikož autoři zabývající se problematikou začleňování žáku s SVP především do TV používali spíše termín integrovaná tělesná výchova, proto v práci se objevuje více variant pojmenování inkluzivní tělesné výchovy dříve používané integrované tělesné výchovy. Používání pojmů inkluzivní na místo integrovaná je z důvodu změny zákona č. 561/2004 Sb. ve vyhlášce č. 248/2019 Sb. V odborné literatuře používá pojem inkluzivní TV např. Ješina et al. (2020)

Je stále více žáků se zdravotním postižením začleněno v běžné škole i do tělesné výchovy. To je určitě dobrá cesta ke zlepšení celkové socializace. Aby inkluze byla kompletní je nutné umožnit žákovi s SVP účastnit se všech předmětů a aktivit s jeho spolužáky. Proto, je potřeba zajištění optimálních podmínek ze strany školy, jako materiální pomůcky, tak ochota aktivita učitelů, tak i ze strany rodičů i žáka samotného. (Spurná et al., 2010)

Tělesná výchova je nedílnou součástí základního i středního vzdělávání v ČR. Ale ne všem žákům je zpřístupněna v plném rozsahu, obzvláště žáků s SVP. A to že tělesná výchova má pozitivní vliv na pohybový rozvoj jedince, upevňuje zdraví, zvyšuje pohybovou zdatnost, výkonost a hlavně hraje klíčovou roli v sociálním začleňování se shodují mnozí autoři jako (Ješina, 2017; Spurná, Rybová, & Kudláček, 2010; Herink & Kudláček, 2010) I když mnozí učitelé dbají více na výkon, než na individuální přístup k žákovi, což může vést k problematičtějšímu zařazení žáka s SVP do hodiny TV. (Ješina & Kudláček, 2011) .

Když mluvíme o inkluzi žáka s SVP do tělesné výchovy, jedná se především o žáky se zdravotním postižením viz kapitola žák s SVP. Ne všichni žáci, kteří využívají specifické potřeby v předmětu český jazyk či matematika, potřebují individuální přístup v tělesné výchově.

Začlenění žáka s SVP do tělesné výchovy není v kompetenci učitele a bez předchozích zkušeností, tento náročný úkol nemusí zvládnout a mohou tím být poškozeni jak spolužáci začleněného žáka, tak i žák samotný. Učitel, ale určuje, jakým způsobem bude žák v hodině zapojován. Pro snadnější průběh celé inkluze, se sestavuje individuální vzdělávací plán dále jen (IVP), který by měl napomáhat jak žákovi, tak učiteli tělesné výchovy. Při tvorbě IVP je spolupráce s rodiči, školou, lékařem a jeho zdravotním posudkem z důvodu možných kontraindikací, speciálně pedagogickým centrem. Součástí IVP je charakteristika dovedností a schopností žáka, vzdělávací či pohybové cíle, postup kroků k daným cílům, způsob průběžného testování k ověření pokroku, speciální služby a pomůcky. (Bartoňová et al., 2012)

Podle Baloun & Válková, (2017) jedním ze základních předpokladů úspěšné inkluze jsou postoje učitelů a intaktních spolužáků k žákovi s postižením. Spůrná, Rybová, & Kudláček, (2010) uvádí že je potřeba zajistit optimální podmínky jak materiální, tak i ochotu a vhodné postoje k inkluzi učitelů i rodičů začleněného žáka.

Zásady inkluzivní tělesné výchovy:

1. Aktivity musí být pro všechny žáky bezpečné! (s přiměřenou mírou rizika zranění běžnou pro pohybové aktivity)
2. Aktivity musí být smysluplné!
3. Ne každá aktivita je vhodná pro všechny!
4. Žáci nesmí trpět pocitem ochuzení z důvodu společného vzdělávání se žákem se SVP!
5. Povinností pedagoga v konkrétní třídě je vzdělávat všechny žáky! (bez ohledu na osobní preference nebo subjektivně vnímanou míru motivace)
6. Pokud se pedagog necítí být pro konkrétní činnosti v inkluzivní TV kompetentní, pak musí být jeho snahou využít odborné spolupráce nebo sebevzdělávání!

(Ješina et. al, 2020b, p. 35)

Jedna z výše zmíněných zásad je, aby byl zachován základní koncept tělesné výchovy i pro intaktní spolužáky. Protože špatné začlenění žáka může mít negativní dopad na spolužáky i na

žáka s SVP samotného. Měli bychom přizpůsobit správné podmínky a učitel by měl mít dostatek podpory (konzultant ATV, speciální metodické materiály a případné vzdělání učitelů, pomůcky, asistent pedagoga, aby s jistotou vedl vyučovací jednotku. Opora pro učitele i žáky je zakotvena v legislativě. (Kudláček & Ješina, 2016)

Pro začlenění žáka s SVP je důležité znát a pochopit jeho daná specifika. To vede k velkému nároku na pedagogy, je potřeba modifikovat a upravit učební plány, vyučovací metody. Jedním z negativních faktorů, jsou finanční prostředky na pomůcky a úpravu bezbariérovosti, velký počet žáků ve třídě. (Bláha, L., Janečka, Z., & Herink, 2010, Spurná et al., 2010). Pomoc při řešení těchto problémů poskytují speciální vzdělávací centra (SPC) s podporou Centra podpory integrace a Speciálně poradenské centra APA, která nabízí pomoc při integraci v tělesné výchově a jejím plánování i realizaci a tvorbou IVP, který je často klíčem k ITV (Bartoňová & Ješina, 2011). Jak poukazuje Kudláček, Ješina, Bláha, & Janečka, (2010) a Ješina, (2011) důležitou roli v úspěšné integraci hraje vzdělání učitelů a vhodné zapojení asistentů pedagoga a konzultantů APA v ITV. Kepič, Vařeková, & Dařová, (2016) popisují že až půl roku může trvat, než si neznalý pedagog najde způsob, jak pracovat s integrovaným žákem i když, třída i asistent pedagoga pedagogovi TV pomáhají, jelikož integrovaného žáka už znají.

Je několik možností, jak můžeme zapojit žáka s SVP do TV. Tyto možnosti by se měly v průběhu roku i hodiny měnit, podle dané vyučovací jednotky, prostoru a počtu žáků. Přístupy v TV jak je popisuje Ješina & Kudláček (2011): Inkluze bez podpory a modifikace, inkluze s úpravou obsahu a podmínek, z využití peer partnerů, s využitím asistenta pedagoga, kombinované formy výuky, spolupráce s organizacemi v komunitě školy a výuka segregovaného charakteru. Dále Válková et al., (2012) formuluje didaktické inkluzivní kategorie: *Inkluzivní* – pohybová (bez modifikací, s modifikací, s asistentem bez modifikace, s asistentem bez modifikací), -podpůrná. *Paralelní* – doplňková cvičení (jako ostatní v kooperaci, extra určená zorganizovaná). *Separovaná* (není aktivní-nemůže se účastnit, není aktivní – dobrovolně, není přítomen ve stejné místnosti)

Základním pilířem inkluze jsou uváděni asistenti pedagoga, kteří pomáhají v individuální přístupu k žákovi. Podpora asistenta pedagoga by měla být přiměřená, aby nezamezovala začlenění a přirozené socializaci mezi spolužáky. (Spurná et al., 2010) Další z výhod asistenta, je že pokud není možné úplné začlenění ve všech aktivitách, tak asistent provádí paralelní cvičení přímo v tělocvičně a učitel se může věnovat ostatním žákům. Další podporou je tzv.

peer tutoring, což je vrstevník, který nahrazuje z části asistenta. Může to být spolužák anebo někdo ze straších ročníků, který je ale blíže obeznámen se specifickými potřebami, kontraindikacemi a případně kompenzačními pomůckami. Výhodou je, bližší vztah tutora než asistenta, pro školu je to finančně méně náročné, a rozvíjí to vzájemnou spolupráci, zkušenosti a empatii na straně tutora i žáka s SVP. (Bartoňová et al., 2012)

Ješina, (2020a) popisuje při začleňování žáků do inkluzivní tělesné výchovy je důležitá vstupní diagnostika žáka, jelikož každý žák má své specifické potřeby i úroveň dovednosti. Učitel TV by měl mít k dispozici základní diagnostickou zprávu od lékaře a SPC, aby se vyvaroval případným kontraindikacím, při nevhodných pohybových aktivitách. Učitel by si měl ověřit motorické schopnosti a dovednosti žáka, aby mohl správně modifikovat PA a připravit si celou vyučovací jednotku. K tomu mu pomáhá vytvořený individuální vzdělávací plán, který se v průběhu může měnit, právě na schopnostech a dovednostech žáka či případně změnám jeho zdravotního stavu. Tato vstupní diagnostika pomáhá k následující zpětné vazbě, která je důležitá pro kvalitní průběh celého procesu a může být nápomocná pro závěrečné hodnocení žáka.

Tělesná výchova pro žáky s tělesným postižením

„V České republice existují určité důkazy, že integrace v TV funguje, ale mnozí lékaři, učitelé a rodiče jsou přesvědčení o tom, že TV není pro dítě s TP vhodná.“ (Kudláček & Ješina, 2016, p. 10)

Jak popisuje Michalík (2015) celkový vývoj osobnosti u dětí s TP je ovlivněn omezen mírou pohybových zkušeností a dovedností. Velký význam u jejich vzdělávání hraje míra samoobslužnosti a motorické schopnosti, kde se uplatňují různé technické a didaktické pomůcky.

Inkluze žáka s tělesným postižením, dále jen TP, bývá nejnáročnější z hlediska zajištění bezbariérovosti školy a školního vybavení. Při zařazování žáka s TP je důležitá spolupráce s učitelem, lékařem případně fyzioterapeutem či jinými poradenskými zařízeními, které pomáhají zajišťovat sportovní, kompenzační či didaktické pomůcky. TP. Při výuce je velká individualizace, kde se zohledňuje druh daného postižení případně zdravotní kontraindikace a v neposlední řadě schopnosti a dovednosti žáka. V životě osob s TP hrají důležitou roli různé kompenzační a zdravotnické pomůcky či přístroje. S těmi by měl být seznámeny i učitel, jelikož jsou nezbytnou součástí daného žáka. (Lechta, 2010, Lechta, 2016)

Že žák s tělesným postižením běžně studuje základní školu, ale už nebývá zapojený do TV je český fenomén inkluze ve škole. A to při podpoře rodičů, z důvodu strachu o dítě, a to i v případech lehkého zdravotního omezení jako (problémové držení těla, astmatické onemocnění, obezita...) přitom pohybová aktivita je jedním z pomocných faktorů. Anebo naopak ze strany školy, kdy učitelé nebo dokonce ředitelé automaticky uvolňují žáky z TV, kvůli strachu pramenícího z nevědomosti. (Ješina, 2017) Uvolňování často podporují lékaři (pediatr), který automaticky dítěti se zdravotním postižením, vypíše negativní doporučení k TV. Nedostatek asistentů nebo financí pro zajištění asistenta v TV, je další velký problém k naplnění ITV. (Kudláček & Ješina, 2016)

Jak zmiňuje Lechta (2016) u žáku s TP bývá často tělesná výchova zaměňována za zdravotní tělesnou výchovu. Zdravotní tělesná výchova, ale bývá separovaná od tělesní výchovy s ostatními spolužáky, proto se jí dále nebudeme zabývat.

Tělesná výchova pro žáky se sluchovým postižením

Začlenění žáka se sluchovým postižením, bývá nejméně problémové, a to z důvodů nejméně kontraindikací, které by mohli při Tělesné výchově nastat. Nejdůležitější podmínkou je správná komunikace, a to, aby žák správně porozuměl, řídit se zásadami komunikace s neslyšícími (vhodné osvětlení, co nejméně rušivých zvuků při výkladu, žák by měl být v blízkosti učitele, ...) dítě se SP bývá ovlivněno akustickou deprivací a s tím je ovlivněna míra jeho komunikačních schopností, symbolického myšlení a pochopení obsahové informace, v tom je nápomocná technika a různé druhy kompenzačních pomůcek. (Michalík, 2015, Lechta, 2016)

Tělesná výchova pro žáky se zrakovým postižením

Tak jako u všech žáku se zdravotním znevýhodněním, musí učitel znát jejich zdravotní stav, tak u žáku se ZP je potřeba, aby znal celkový zdravotní stav (vizus, perimetr, prostorové vidění a jeho schopnost orientace v prostoru, světlocit, barvocit), jelikož u spousty zrakových vad jsou přidružené vady. Ti to žáci mají přímo zakázané určité cviky, jelikož by se jim zdravotní stav mohl radikálně zhoršit. Například: těžká krátkozrakost s pravděpodobností odchlípení sítnice, poruchy v závěsném aparátu oka či při zvýšeném nitroočním tlaku. U dětí s ZP je častější výskyt vadného držení těla a pohybové lokomoce. Další velkou změnou, kterou by si učitel měl uvědomit, je zvýšená míra komunikace s žákem a detailnější popis při vysvětlování s doprovodem hmatu. (Lechta, 2016)

Jak zmiňuje Janečka & Bláha, (2019) zapojení zrakově postižených dětí do tělesné výchovy je nedostatečné, pro plnění základní normy denní i týdenní fyzické aktivity, dále popisuje, že pokud žák nechodí do sportovního kroužku, jeho potřeba vykonávat fyzickou aktivitu s věkem klesá. Největší rozvoj v pohybových aktivitách dochází kolem desátého a čtrnáctého roku. Proto by se tito žáci neměli vyřazovat z tělesné výchovy a také by se neměla náplň tělesné výchovy nahrazovat rehabilitační tělesnou výchovou. S tím souvisí opět postoj a kvalifikace učitelů tělesné výchovy.

2.6 Emoce

Emoce jsou psychické a sociální procesy subjektivního prožívání kladného či záporného zážitku. Jsou provázeny fyziologickými změnami a motorickými projevy. (Atkinson, 2003)

Na emoce můžeme nahlížet z různých oborů jako, psychologie, filozofie, fyziologie, biochemie, neurologie či etika. Charakteristickým rysem je jejich vysoká citlivost a proměnlivost, díky nim reagujeme na různé podněty odlišně a jsou důležitou součástí rozhodovacích procesů. Emoce jsou složité v tom, že jsou ovlivňovány spoustou proměnných faktorů. V souvislosti s emocemi se pojí pojmy, jako emoční inteligence či emoční gramotnost. (Stuchlíková, 2007)

Emoce jsou výsledkem hodnocení reálných i nereálných životních situací. Nereálné životní situace můžeme prožívat skrz filmový či literární děj, nebo třeba emoce strachu či obav při představách o blízké nebo daleké budoucnosti. Emoce jsou vymezeny jako uvědomělé pocity, které nám vyjadřují vztah k sobě a našemu okolí na různé podměty ať reálné či nereálné. Intenzita emocí souvisí s mírou fyziologických stavů, které aktivizují stav připravenosti na jednání v dané situaci, mají velký vliv na psychosomatické reakce. Ať to jsou vnitřní prožitky, jako bolest břicha, pocit úzkosti, nebo vnější projevy, jako mimický a gestikulační projev, změny hlasu, pláč a mnoho dalších. (Slaměník, 2011)

Emoce řídí a regulují náš mechanismus prožívání, způsobují to, jak se v danou chvíli člověk cítí, a souvisí s uspokojováním potřeb. Díky emocím si uvědomujeme vlastní „já“. I přes to, že jsou velice individuální, jsou určité metody a definice, které zobecňují základní vlastnosti emocí a díky tomu můžeme porozumět ostatním a zabývat se emocemi v širších společenských souvislostech. Emoce mají výraznou roli v sociálních vztazích. (Friedrichová, 2014)

Slaměník, (2011) popisuje, že emoce jsou součástí psychických jevů a vychází z emočního systému, který je tvořen ze čtyř komponentů.

1. podmětová situace, která vyvolá emoční reakci,
2. vědomého prožitku, který je pozitivní nebo negativní,
3. fyziologické aktivace – tělesný stav navozen autonomním nervovým systémem,
4. chováním, které je vyvoláno emocemi.

Dále Slaměník (2011, p.11) uvádí že „v současné psychologii převládá názor, že každou emoci lze považovat za jedinečnou kategorii vyznačující se prožitkovými, fyziologickými, behaviorálními a sociálními charakteristikami, která je vyvolána specifickými podmínkami a událostmi.“

Izard (1991) popisuje emoce jako komplexní projevy a dělí je na tři komponenty: *prožívání nebo vědomé pocítování, procesy v mozku a celém nervovém systému a pozorovatelné vnější projevy*. Členění a určování hranic mezi emocemi, jak popisuje Slaměník (2011) je velmi problémové a náročné. Mezi základní členění můžeme zařadit rozdělení na kladné a záporné emoce, či rozlišení na jednoduché emoce, afekty, nálady a vyšší emoce. *Afekt* je silná emoční reakce, bývá doprovázena fyziologickými změnami, spolu s jednoduchými emocemi se vztahují k nečekané či náhle situaci. Jejich základním rysem je krátké trvání. Naopak *nálada* se vyznačuje dlouhodobějším trváním, které působí na chování a prožívání jedince. Emoce a nálada se vzájemně ovlivňují, díky tomu se emoce definují jako nepřilíživý setrvalý stav, který se vyvíjí a proměňuje na základě události a nálady (smutná nálada zvyšuje intenzitu negativních emocí a potlačuje prožívání pozitivních emocí). *Vyšší emoce* jsou spojeny se sociálními potřebami, normy a hodnoty. *Základních emocí* můžeme chápat jako emoce spojené se základními potřebami, řadí se sem hněv, znechucení, strach, štěstí, smutek a překvapení, později byly doplněny o radost a opovržení, toto rozdělení stanovil Tomkinsonov. Ovšem tohle rozdělení není jediné a v různých publikacích s můžeme dočíst jiné rozdělení, které vychází od různých autorů.

Švancara, (1975) rozlišuje emoce dle intenzity:

1. citové stavy silné intenzity, krátkého trvání a s prudkým nástupem – afekty,
2. citové stavy slabé intenzity, dlouhého trvání – nálady,

3. citové stavy silné intenzity, dlouhého trvání, pevně spjaté s dominantními hodnotami jedince – vášně (city).

Pecková, (2006) popisuje základní dělení emocí na kladné a záporné. Kladné signalizují úspěch radost, spokojenost, tyto emoce můžeme dosahovat v situacích, kdy bylo dosaženo cíle nebo něčeho, co se zdálo být nedosažitelné či málo pravděpodobné. Naopak záporné emoce, jako zlost, zklamání, smutek, vznikají při nějakém deficitu pragmatických informací (ztráta blízké osoby), nebo v osobním zklamání, že jsme nedosáhli daného očekávání

Poláková, (2019) řadí emoce následovně. *Pozitivní emoce*: radost, vděk, něha, štěstí, vyjádřením a prožíváním pozitivních emocí je zásadní pro rozvoj osobnosti člověka a jeho prožívání. *Negativní emoce*: strach, hněv, úzkost, agrese, smutek. Zvládnutí negativních emocí je také důležité

2.6.1 Emoce v TV

Emoce jsou spojené s prožitky. Jak popisuje Hůlka at. al., (2014), který také cituje Sallis et al., (1999). Prožitek je stav, který prožíváme v určité situaci, je to kladná odpověď a skládá se z předchozího, současného i budoucího očekávání a jsou jedinečné, každý jedinec prožívá stejnou situaci jinak. Kladný prožitek z pohybu a pohybové aktivity v tělesné výchově, odráží pocity jako potěšení, spokojenost, zábava, a také je dobrý předpoklad pro osvojení pohybových dovedností. Prožitek je výsledkem emoční zkušenosti. Při kladné zkušenosti a pozitivním prožitku je vhodné opakování s využitím kladného motivačního přístupu k pohybovým aktivitám, který zlepšuje přístup k pohybové aktivitě i k samotné tělesné výchově a podporuje motorické učení.

Pohybové učení neprospívá jen k osvojení pohybových dovedností, ale pozitivně působí na psychické změny a sociální chování. Proto pohybové aktivity lze využívat v práci se třídou, kdy je narušena sociálně emoční struktura třídy. (Stuchlíková, 2007)

Dále bych se krátce zaměřila na emoční vývoj ve věkové skupině od 9 do 14 let.

2.6.2 Vývoj emocí v mladším školním věku a období dospívání

Schopnost ovládat a kontrolovat emoce, je nezbytnou podmínkou pro nástup do školy a v sociálním životě. V průběhu mladším školním věku se prohlubuje chápání složitějších emocí, jejich důsledku na chování, porozumění a předvídáním vlastních emocí. Důležitou roli zde opět hraje sociální prostředí, díky kterému se objevují nové emoce, nebo se mění význam

a příčina těch dosavadních emocí, jako je například strach, radost. Ke konci období se objevuje schopnost předstírat či skrývat emoce, vytrácí se takzvané čisté dětské emoce. (Slaměník, 2011). V průběhu tohoto období dochází k širšímu propojení emocí s racionálním a logickým uvažováním. Děti zapojují do emočních prožitků logiku, ale zároveň se drží svých přání, představ a očekávání (Light et al., 2009).

Období dospívání je charakteristické silnými často se střídajícími výbuchy emocí, které přecházejí do apatie či deprese. I když v předchozím období docházelo ke kontrole a ovládnutí emocí, začátek puberty to mění, díky tělesným změnám nastává emoční labilita. Rozpadá se chápání a porozumění emocím. Zvýšená intenzita prožívání emocí, která zasahuje hluboko do nitra dospívajícího se objevují pochybnosti vlastní identity. V období dospívání narůstají negativní emoce spojené se sníženým sebevědomím, rozkolísaností ve vlastním já. (Slaměník, 2011)

2.7 Dotazník PACES

PACES – Physical Activity Enjoyment Scale volný překlad je stupnice prožitku pohybové aktivity. Je to typ dotazníků, který zkoumá emoční prožitek na pohybovou aktivitu. (Mrnuščík, 2016). Autoři dotazníku jsou Kendzierskiho a DeCarla z roku (1991), kteří prokázali jeho reliabilitu validitu dvěma studiemi. Dále Moore et al., (2009) také ve své studii potvrdil platnost dotazníkové metody PACES u 564 žáků základní školy.

Český překlad a publikaci vytvořili Hůlka, Válková, Bělka a Válek (2014), kteří popisují dotazník následovně. „Dotazník obsahuje osmnáct položek (příloha 1), na které proband odpovídá zakroužkováním sedmibodové bipolární Likertovy škály (1 = vůbec nesouhlasím, 7 = úplně souhlasím). U sedmi položek je otočena polarita výroku.“ Dá se použít k hodnocení zdravého životního stylu, kvality sportovní přípravy. (Hůlka et al., 2014) Viz příloha 1.

3 Cíle

Cílem práce je popsat vývoj emocí žáků ke školní tělesné výchově ve třídě se začleněným žákem se SVP na vybraných základních školách.

Výzkumná otázka: K jaké změně emocí ke školní TV dojde u žáků se začleněným žákem se SVP v průběhu sledovaného časového období?

4 Metodika

V rámci své bakalářské práce jsem vyhodnocovala, již sesbírané dotazníky PACES, které byli součástí evaluace individuálních vzdělávacích plánů a plánů pedagogické podpory realizované jakou součástí projektu Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů prostřednictvím rovného přístupu v oblasti pohybové gramotnosti. Projekt byl veden pod záštitou Centra APA, jehož autorem byl Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D., jako hlavním řešitelem. Cílem projektu bylo zmapování podmínek proinkluzivního prostředí především v tělesné výchově. Dále projekt podporoval rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků, inovace systému individuální integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných školách, zavedení jednotných postupů v inkluzivní tělesné výchově, rozšíření poradenských služeb, realizace vzdělávacích programů zaměřených na aplikované pohybové aktivity.

Metoda sběru dat

Pro účely evaluace příloh k IVP do školní TV byla česká verze dotazníku PACES (Hůlka et al., 2014 viz příloha 1.) upravena pro účely hodnocení školní TV (Sklenaříková et al., 2017; viz příloha 2.). Úpravy spočívali především u jednotlivých tvrzení v nahrazení slova aktivita za tělesná výchova. Došlo k nahrazení sedmi bodové škály za pěti bodovou škálu. Dále byly 2 položky vyjmuty a na závěr nově stanoveny 3 doplňující otevřené otázky vztahující se k ne/oblíbenosti obsahu školní TV.

Sběr dat

Data byla sesbírávána od září 2017 do začátku jara 2020. Časový odstup od prvního a druhého měření byl zhruba jeden kalendářní rok.

Pro zpracování dotazníkového šetření mi byla poskytnuta data ze 6 škol, ve kterých byl integrovaný žák, který byl zapojen do tělesné výchovy

Účastníci

Celkem se výzkumu účastnilo 6 škol z české republiky. V prvním měření se účastnilo 118 žáků a v druhém měření se účastnilo 116 žáků od čtvrtého do devátého ročníku. Pohlaví pro tento výzkum nebylo prioritní, proto odpovědi probandů jsou spíše dívky i chlapecké dohromady.

Dále nebudu uvádět názvy konkrétních škol z důvodu anonymity, školy jsou popsány podle okresu, ve kterém se nacházejí.

Ze Základní školy z okresu Praha západ se v prvním měření účastnilo 35 žáků 6. ročníku v druhém měření se uskutečnilo s odstupem asi jednoho kalendářního roku a účastnilo se 31 žáků, kteří již byli v 7. ročníku. V této škole je integrovaný žák s tělesným postižením (syndrom kaudální regrese).

Ze Základní školy z okresu Rokycany se v prvním měření účastnilo 9 žáků z 8. ročníku a v druhém měření 15 žáků již v 9. ročníku. V této škole je integrovaný žák s tělesným postižením (DMO-diparetická forma s lehkým mentálním postižením)

Ze Základní školy z okresu Plzeň město se v roce 2018 účastnil 22 žáků 4. ročníku a v roce 2019 se druhého měření účastnilo 21 žáků 5. ročníku. V této škole je integrovaný žák se zrakovým postižením (slabozrakost)

Ze Základní školy z okresu Plzeň jih se prvního měření účastnilo 21 žáků 4. ročníku a v tom samém školním roce se účastnilo druhého měření 18 žáků. V této škole je integrovaný žák s tělesným postižením (hemiparéze v důsledku onkologického onemocnění)

Ze Základní školy z okresu Opava se prvního měření účastnilo 12 žáků 7. ročníku a v druhém měření opět 12 žáků již 9. ročníku. V této škole je integrovaný žák s tělesným postižením (Dětská mozková obrna)

Ze Základní školy z okresu Tachov se prvního měření účastnilo 19 žáků 4. ročníku a druhého měření 19 žáků již 5. ročníku. V této škole je integrovaný žák se zrakovým postižením (úplná ztráta světlocitu).

Studie byla schválena Etickou komisí Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci pod číslem 69/2017.

V textu jsou vypsány jednotlivé odpovědi v procentech, následně v příloze jsou pro větší přehlednost, vloženy tabulky s grafickým rozložením. Žlutě označené otázky, jsou statisticky významné dle chí kvadrátového testu, díky němuž byli dotazníky vyhodnocovány.

Statistická analýza dat

Pro statistické zpracování dat jsme využili softwarového prostředí SPSS 22.0 (IBM Corp., Armonk, NY, USA). Pro srovnání prvního a druhého měření u každé položky byl využit chí-kvadrát test dobré shody. Statistická hladina významnosti byla stanovena na úrovni $p < 0,05$. Data ve velké části případů nesplňovali potřebný minimální počet odpovědí v jednotlivých buňkách kontingenční tabulky, proto se místo Pearson Chi-Square zohledňovala hodnota Likelihood Ratio. Pro grafické vyjádření jednotlivých otázek prvního a druhého měření byli použity grafy procentuálních poměrů jednotlivých odpovědí.

5 Výsledky

Z vyhodnocených dotazníků u 5 z 6 škol poklesl pozitivní emoční vztah k tělesné výchově. Jen u školy v Opavě byl zjištěn nárůst pozitivního emočního vývoje při druhém měření. Dále si rozebereme výsledky jednotlivých škol.

ZŠ okres Praha – západ		vždy ano	většinou ano	někdy	většinou ne	vždy ne
Otázka 1 – Baví	1. Měření	20,00 %	48,60 %	20,00 %	5,70 %	5,70 %
Otázka 1 – Baví	2. Měření	3,20 %	51,60 %	35,50 %	9,70 %	0,00 %
Otázka 2 – Nudí	1. Měření	2,90 %	17,10 %	20,00 %	40,00 %	20,00 %
Otázka 2 – Nudí	2. Měření	3,20 %	19,40 %	35,50 %	38,70 %	3,20 %
Otázka 3 – Nelíbí	1. Měření	2,90 %	5,70 %	5,70 %	40,00 %	45,70 %
Otázka 3 – Nelíbí	2. Měření	3,20 %	16,10 %	29,00 %	35,50 %	16,10 %
Otázka 4 – Těší mě	1. Měření	17,10 %	37,10 %	22,90 %	17,10 %	5,70 %
Otázka 4 – Těší mě	2. Měření	6,50 %	32,30 %	35,50 %	19,40 %	6,50 %
Otázka 5 – Není zábavná	1. Měření	8,60 %	8,60 %	20,00 %	34,30 %	28,60 %
Otázka 5 – Není zábavná	2. Měření	9,70 %	3,20 %	29,00 %	45,20 %	12,90 %
Otázka 6 – Nabijí	1. Měření	20,00 %	31,40 %	11,40 %	25,70 %	11,40 %
Otázka 6 – Nabijí	2. Měření	3,20 %	19,40 %	32,30 %	29,00 %	16,10 %
Otázka 7 – Nešťastný	1. Měření	2,90 %	11,40 %	11,40 %	37,10 %	37,10 %
Otázka 7 – Nešťastný	2. Měření	0,00 %	9,70 %	22,60 %	19,40 %	48,40 %
Otázka 8 – Příjemná	1. Měření	17,10 %	42,90 %	25,70 %	5,70 %	8,60 %
Otázka 8 – Příjemná	2. Měření	6,50 %	29,00 %	38,70 %	9,70 %	16,10 %
Otázka 9 – Fyzicky dobře	1. Měření	28,60 %	25,70 %	22,90 %	14,30 %	8,60 %
Otázka 9 – Fyzicky dobře	2. Měření	6,50 %	25,80 %	41,90 %	19,40 %	6,50 %
Otázka 10 – Něco dává	1. Měření	22,90 %	25,70 %	22,90 %	8,60 %	20,00 %
Otázka 10 – Něco dává	2. Měření	9,70 %	35,50 %	19,40 %	22,60 %	12,90 %
Otázka 11 – Vzrušující	1. Měření	0,00 %	17,10 %	25,70 %	17,10 %	40,00 %
Otázka 11 – Vzrušující	2. Měření	0,00 %	3,20 %	38,70 %	38,70 %	19,40 %
Otázka 12 – Smutný	1. Měření	2,90 %	8,60 %	5,70 %	20,00 %	62,90 %
Otázka 12 – Smutný	2. Měření	0,00 %	6,50 %	12,90 %	29,00 %	51,60 %
Otázka 13 – Zajímavá	1. Měření	8,60 %	34,30 %	25,70 %	17,10 %	14,30 %
Otázka 13 – Zajímavá	2. Měření	3,20 %	25,80 %	35,50 %	25,80 %	9,70 %
Otázka 14 – úspěch	1. Měření	11,40 %	14,30 %	31,40 %	25,70 %	17,10 %
Otázka 14 – úspěch	2. Měření	6,50 %	22,60 %	32,30 %	16,10 %	22,60 %
Otázka 15 – Cítím dobře	1. Měření	14,30 %	37,10 %	20,00 %	22,90 %	5,70 %
Otázka 15 – Cítím dobře	2. Měření	9,70 %	35,50 %	35,50 %	12,90 %	6,50 %
Otázka 16 – Nejsem rád	1. Měření	5,70 %	8,60 %	20,00 %	17,10 %	48,60 %
Otázka 16 – Nejsem rád	2. Měření	3,20 %	9,70 %	12,90 %	48,40 %	25,80 %

U základní školy z okresu Praha západ vyšli dvě otázky statisticky významně. Otázka číslo 3. Tělesná výchova se mi nelíbí. V prvním měření 85,70 % žáků vyvrátilo že se jim tělesná výchova nelíbí a potvrdilo 8,60 %. V druhém měření to vyvrátilo 51,60 % a potvrdilo 19,30 % žáků, což znamená, že 34,10 % méně žáků vyvrátilo to, že se jim tělesná výchova nelíbí oproti prvnímu měření. Také vzrostl počet žáků o 23,30 %, kteří tvrdí, že se jim tělesná výchova někdy nelíbí. Druhá statisticky významná otázka byla otázka číslo 11. tělesná výchova mě vzrušuje. I u této otázky došlo ke zhoršení ve druhém měření. V prvním měření odpovědělo 17,10 % žáků že je většinou tělesná výchova vzrušuje, 25,70 % žáků odpovědělo nerozhodně a 57,10 % vyvrátilo tvrzení, že by je tělesná výchova vzrušovala. V druhém měření odpovědělo o necelých 14 % žáků méně, že je tělesná výchova vzrušuje. 38,70 % odpovědělo neutrálně, to je o 13 % více než v první měření, a i když poklesl o 20,60 % odpověď že žáky vždycky tělesná výchova vzrušuje, zvýšil se nárůst u odpovědi většinou mě tělesná výchova nevzrušuje o 21,60 %, celkově na tuto otázku v druhém měření negativně odpovědělo 58,10 % žáků.

Z celkového hodnocení dotazníků vyplývá, že v druhém měření se zvýšil negativně emoční vztah k tělesné výchově u 12 otázek z 16.

ZŠ okres Rokycany		vždy ano	většinou ano	někdy	většinou ne	vždy ne
Otázka 1 – Baví	1. Měření	66,70 %	22,20 %	11,10 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 1 – Baví	2. Měření	20,00 %	40,00 %	40,00 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 2 – Nudí	1. Měření	0,00 %	11,10 %	11,10 %	44,40 %	33,30 %
Otázka 2 – Nudí	2. Měření	0,00 %	4,20 %	33,30 %	41,70 %	20,80 %
Otázka 3 – Nelíbí	1. Měření	0,00 %	0,00 %	22,20 %	22,20 %	55,60 %
Otázka 3 – Nelíbí	2. Měření	6,70 %	20,00 %	13,30 %	26,70 %	33,30 %
Otázka 4 – Těší mě	1. Měření	55,60 %	33,30 %	11,10 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 4 – Těší mě	2. Měření	26,70 %	26,70 %	26,70 %	20,00 %	0,00 %
Otázka 5 – Není zábavná	1. Měření	0,00 %	0,00 %	11,10 %	44,40 %	44,40 %
Otázka 5 – Není zábavná	2. Měření	0,00 %	0,00 %	40,00 %	40,00 %	20,00 %
Otázka 6 – Nabijí	1. Měření	22,20 %	44,40 %	0,00 %	33,30 %	0,00 %
Otázka 6 – Nabijí	2. Měření	0,00 %	26,70 %	40,00 %	26,70 %	6,70 %
Otázka 7 – Nešťastný	1. Měření	0,00 %	11,10 %	0,00 %	33,30 %	55,60 %
Otázka 7 – Nešťastný	2. Měření	0,00 %	0,00 %	6,70 %	40,00 %	53,30 %
Otázka 8 – Příjemná	1. Měření	66,70 %	22,20 %	11,10 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 8 – Příjemná	2. Měření	6,70 %	40,00 %	33,30 %	13,30 %	6,70 %
Otázka 9 – Fyzicky dobře	1. Měření	44,40 %	33,30 %	11,10 %	11,10 %	0,00 %
Otázka 9 – Fyzicky dobře	2. Měření	13,30 %	60,00 %	13,30 %	13,30 %	0,00 %
Otázka 10 – Něco dává	1. Měření	55,60 %	22,20 %	11,10 %	11,10 %	0,00 %

Otázka 10 – Něco dává	2. Měření	33,30 %	40,00 %	20,00 %	6,70 %	0,00 %
Otázka 11 – Vzrušující	1. Měření	11,10 %	55,60 %	22,20 %	11,10 %	0,00 %
Otázka 11 – Vzrušující	2. Měření	0,00 %	13,30 %	73,30 %	13,30 %	0,00 %
Otázka 12 – Smutný	1. Měření	0,00 %	11,10 %	0,00 %	33,30 %	55,60 %
Otázka 12 – Smutný	2. Měření	0,00 %	0,00 %	0,00 %	33,30 %	66,70 %
Otázka 13 – Zajímavá	1. Měření	44,40 %	22,20 %	33,30 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 13 – Zajímavá	2. Měření	20,00 %	33,30 %	40,00 %	6,70 %	0,00 %
Otázka 14 – úspěch	1. Měření	44,40 %	33,30 %	22,20 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 14 – úspěch	2. Měření	6,70 %	33,30 %	46,70 %	13,30 %	0,00 %
Otázka 15 – Cítím dobře	1. Měření	66,70 %	11,10 %	11,10 %	11,10 %	0,00 %
Otázka 15 – Cítím dobře	2. Měření	26,70 %	40,00 %	26,70 %	0,00 %	6,70 %
Otázka 16 – Nejsem rád	1. Měření	0,00 %	11,10 %	0,00 %	33,30 %	55,60 %
Otázka 16 – Nejsem rád	2. Měření	0,00 %	0,00 %	20,00 %	33,30 %	46,70 %

U základní školy Osek, vyšli dvě otázky statisticky významně. První otázka číslo 8. tělesná výchova je příjemná. V prvním měření potvrdilo 88,90 % žáků, že je pro ně tělesná výchova příjemná a 11,10 % žáků odpovědělo nerozhodně. Nikdo z nich nevyvrátil tvrzení, že by pro žáky byla tělesná výchova nepříjemná. V druhém měření došlo k poklesu pozitivních odpovědí o 42,20 % a 20 % žáků odpovědělo že vždycky a většinou je pro ně tělesná výchova nepříjemná, také o 22,20 % více žáků odpovědělo nerozhodně.

Druhá statisticky významná otázka je číslo 11. tělesná výchova je vzrušující. V prvním měření 66,70 % žáků potvrdilo, že je pro ně tělesná výchova vzrušující, 22,20 % žáků odpovědělo že je jen někdy vzrušující a pro 11,10 % žáků většinou není vzrušující. V druhém měření došlo k poklesu o 53,40 % odpovědí, které potvrzují, že tělesná výchova je pro žáky vzrušující, navýšil se počet odpovědí u někdy je tělesná výchova vzrušující o 51,10 % a o 2,20 % se zvýšila odpověď většinou pro mě není vzrušující.

Z celkového hodnocení dotazníků vyplývá, že v druhém měření se zvýšil negativně emoční vztah k tělesné výchově u 13 otázek z 16.

ZŠ okres Plzeň město		vždy ano	většinou ano	někdy	většinou ne	vždy ne
Otázka 1 – Baví	1. Měření	50,00 %	36,40 %	4,50 %	0,00 %	9,10 %
Otázka 1 – Baví	2. Měření	9,50 %	23,80 %	52,40 %	9,50 %	4,80 %
Otázka 2 – Nudí	1. Měření	4,50 %	4,50 %	13,60 %	40,90 %	36,40 %
Otázka 2 – Nudí	2. Měření	0,00 %	28,60 %	47,60 %	9,50 %	14,30 %
Otázka 3 – Nelíbí	1. Měření	22,70 %	18,20 %	18,20 %	13,60 %	27,30 %

Otázka 3 – Nelíbí	2. Měření	0,00 %	19,00 %	42,90 %	19,00 %	19,00 %
Otázka 4 – Těší mě	1. Měření	40,90 %	36,40 %	13,60 %	4,50 %	4,50 %
Otázka 4 – Těší mě	2. Měření	14,30 %	23,80 %	23,80 %	33,30 %	4,80 %
Otázka 5 – Není zábavná	1. Měření	9,10 %	9,10 %	13,60 %	9,10 %	59,10 %
Otázka 5 – Není zábavná	2. Měření	4,80 %	14,30 %	42,90 %	19,00 %	19,00 %
Otázka 6 – Nabijí	1. Měření	50,00 %	4,50 %	27,30 %	4,50 %	13,60 %
Otázka 6 – Nabijí	2. Měření	23,80 %	14,30 %	19,00 %	23,80 %	19,00 %
Otázka 7 – Nešťastný	1. Měření	4,50 %	4,50 %	18,20 %	27,30 %	45,50 %
Otázka 7 – Nešťastný	2. Měření	9,50 %	9,50 %	38,10 %	23,80 %	19,00 %
Otázka 8 – Příjemná	1. Měření	31,80 %	45,50 %	18,20 %	0,00 %	4,50 %
Otázka 8 – Příjemná	2. Měření	14,30 %	23,80 %	33,30 %	19,00 %	9,50 %
Otázka 9 – Fyzicky dobře	1. Měření	36,40 %	31,80 %	27,30 %	0,00 %	4,50 %
Otázka 9 – Fyzicky dobře	2. Měření	28,60 %	23,80 %	14,30 %	19,00 %	14,30 %
Otázka 10 – Něco dává	1. Měření	45,50 %	13,60 %	27,30 %	4,50 %	9,10 %
Otázka 10 – Něco dává	2. Měření	14,30 %	14,30 %	19,00 %	33,30 %	19,00 %
Otázka 11 – Vzrušující	1. Měření	27,30 %	18,20 %	36,40 %	9,10 %	9,10 %
Otázka 11 – Vzrušující	2. Měření	14,30 %	4,80 %	28,60 %	28,60 %	23,80 %
Otázka 12 – Smutný	1. Měření	4,50 %	0,00 %	4,50 %	31,80 %	59,10 %
Otázka 12 – Smutný	2. Měření	0,00 %	9,50 %	23,80 %	23,80 %	42,90 %
Otázka 13 – Zajímavá	1. Měření	31,80 %	50,00 %	13,60 %	0,00 %	4,50 %
Otázka 13 – Zajímavá	2. Měření	14,30 %	14,30 %	28,60 %	23,80 %	19,00 %
Otázka 14 – úspěch	1. Měření	36,40 %	18,20 %	31,80 %	9,10 %	4,50 %
Otázka 14 – úspěch	2. Měření	19,00 %	19,00 %	23,80 %	14,30 %	23,80 %
Otázka 15 – Cítím dobře	1. Měření	45,50 %	27,30 %	22,70 %	0,00 %	4,50 %
Otázka 15 – Cítím dobře	2. Měření	19,00 %	14,30 %	38,10 %	23,80 %	4,80 %
Otázka 16 – Nejsem rád	1. Měření	4,50 %	4,50 %	13,60 %	9,10 %	68,20 %
Otázka 16 – Nejsem rád	2. Měření	4,80 %	14,30 %	38,10 %	23,80 %	19,00 %

U základní školy v Plzni vyšli 4 otázky statisticky významně. První otázka se statistickou významností je první otázka tělesná výchova mě baví. V prvním měření odpovědělo 50 % žáků že tělesná výchova je vždycky baví a celkem 86,40 % potvrdilo pozitivní vliv a jen 9,10 % žáků odpovědělo že je tělesná výchova je nebaví. V druhém měření došlo ke zhoršení výsledků, jelikož u odpovědi tělesná výchova mě vždycky baví odpovědělo jen 9,50 % to je o 41,50 % míň než v prvním měření. Celkově u dané otázky byl pokles o 53,10 % u potvrzení odpovědi, že tělesná výchova žáky baví. O 47,90 % byl nárůst u odpovědi někdy mě tělesná výchova baví.

Druhá statistický významná otázka je tělesná výchova mě nudí. V prvním měření toto tvrzení vyvrátilo 77,30 % žáků a 13,60 % žáků se vyjádřilo nerozhodně a 9 % potvrdilo, že je

tělesná výchova nudí. U druhého měření došlo ke zhoršení, jelikož došlo k nárustu, o 19,60 % u odpovědí potvrzující, že žáky tělesná výchova nudí, a i u odpovědí, že tělesná výchova je někdy nudí o 34 %. A také došlo ke snížení odpovědí o 53,50 %, které vyvracují že tělesná výchova žáky nudí.

Třetí statisticky významná otázka je tělesná výchova je zajímavá. V prvním měření to potvrdilo 81,80 % a vyvrátilo 4,50 % žáků, nerozhodně se vyjádřilo 13,60 %. V druhém měření došlo k poklesu o 53,20 % u odpovědí potvrzující že tělesná výchova je pro žáky zajímavá. Došlo k nárustu o 15 % u odpovědí někdy je tělesná výchova zajímavá a 42,80 % žáků vyvrátilo tvrzení, že tělesná výchova je zajímavá, což je nárust o 38,30 % oproti prvnímu měření.

Poslední statisticky významná otázka je nejsem rád v tělesné výchově. V prvním měření toto tvrzení vyvrátilo 77,30 % žáků potvrdilo to 9 % žáků. V druhém měření došlo k poklesu vyvrácených odpovědí o 34,50 % a vzrostl počet potvrzených odpovědí o více jak 10 % i o 24,50 % nerozhodných odpovědí, že žáci někdy nejsou rádi v tělesné výchově.

Z celkového hodnocení dotazníku jasně vyplívá, že došlo k jednoznačnému poklesu emočního vztahu k tělesné výchově u druhého měření, jelikož to vyšlo u 16 z 16 otázek.

ZŠ okres Plzeň jih		vždy ano	většinou ano	někdy	většinou ne	vždy ne
Otázka 1 – Baví	1. Měření	42,90 %	47,60 %	9,50 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 1 – Baví	2. Měření	50,00 %	38,90 %	11,10 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 2 – Nudí	1. Měření	0,00 %	14,30 %	42,90 %	42,90 %	0,00 %
Otázka 2 – Nudí	2. Měření	5,60 %	44,40 %	27,80 %	22,20 %	0,00 %
Otázka 3 – Nelíbí	1. Měření	0,00 %	0,00 %	9,50 %	19,00 %	71,40 %
Otázka 3 – Nelíbí	2. Měření	2,60 %	0,00 %	10,30 %	28,20 %	59,00 %
Otázka 4 – Těšíme	1. Měření	57,10 %	28,60 %	4,80 %	9,50 %	0,00 %
Otázka 4 – Těšíme	2. Měření	44,40 %	33,30 %	16,70 %	5,60 %	0,00 %
Otázka 5 – Není zábavná	1. Měření	0,00 %	4,80 %	9,50 %	14,30 %	71,40 %
Otázka 5 – Není zábavná	2. Měření	5,60 %	5,60 %	16,70 %	38,90 %	33,30 %
Otázka 6 – Nabijí	1. Měření	42,90 %	28,60 %	19,00 %	4,80 %	4,80 %
Otázka 6 – Nabijí	2. Měření	27,80 %	38,90 %	22,20 %	5,60 %	5,60 %
Otázka 7 – Nešťastný	1. Měření	0,00 %	4,80 %	14,30 %	14,30 %	66,70 %
Otázka 7 – Nešťastný	2. Měření	0,00 %	5,60 %	16,70 %	27,80 %	50,00 %
Otázka 8 – Příjemná	1. Měření	57,10 %	33,30 %	4,80 %	4,80 %	0,00 %
Otázka 8 – Příjemná	2. Měření	27,80 %	38,90 %	27,80 %	0,00 %	5,60 %
Otázka 9 – Fyzicky dobře	1. Měření	52,40 %	23,80 %	19,00 %	0,00 %	4,80 %
Otázka 9 – Fyzicky dobře	2. Měření	38,90 %	38,90 %	11,10 %	11,10 %	0,00 %

Otázka 10 – Něco dává	1. Měření	52,40 %	23,80 %	14,30 %	9,50 %	0,00 %
Otázka 10 – Něco dává	2. Měření	48,70 %	25,60 %	10,30 %	15,40 %	0,00 %
Otázka 11 – Vzrušující	1. Měření	23,80 %	47,60 %	19,00 %	9,50 %	0,00 %
Otázka 11 – Vzrušující	2. Měření	27,80 %	22,20 %	44,40 %	0,00 %	5,60 %
Otázka 12 – Smutný	1. Měření	0,00 %	4,80 %	9,50 %	19,00 %	66,70 %
Otázka 12 – Smutný	2. Měření	0,00 %	5,60 %	16,70 %	22,20 %	55,60 %
Otázka 13 – Zajímavá	1. Měření	33,30 %	57,10 %	4,80 %	4,80 %	0,00 %
Otázka 13 – Zajímavá	2. Měření	16,70 %	33,30 %	44,40 %	0,00 %	5,60 %
Otázka 14 – úspěch	1. Měření	47,60 %	38,10 %	4,80 %	4,80 %	4,80 %
Otázka 14 – úspěch	2. Měření	38,90 %	27,80 %	22,20 %	11,10 %	0,00 %
Otázka 15 – Cítím dobře	1. Měření	33,30 %	33,30 %	23,80 %	4,80 %	4,80 %
Otázka 15 – Cítím dobře	2. Měření	30,80 %	35,90 %	25,60 %	5,10 %	0,00 %
Otázka 16 – Nejsem rád	1. Měření	4,80 %	4,80 %	9,50 %	14,30 %	66,70 %
Otázka 16 – Nejsem rád	2. Měření	5,60 %	0,00 %	33,30 %	11,10 %	50,00 %

U základní školy v okrese Plzeň jih vyšla statisticky významná otázka jen jedna, a to otázka číslo 13. tělesná výchova je zajímavá, u které došlo ke zvýšení negativního vztahu. Jelikož v prvním měření odpovědělo 90,40 % žáků, že je pro ně tělesná výchova zajímavá a 4,80 % žáků odpovědělo, že většinou pro ně tělesná výchova není zajímavá. V druhém měření došlo k poklesu odpovědí o 40,40 % a 5,60 % odpovědělo že je pro ně tělesná výchova vždycky není zajímavá a o 40,40 % více žáků odpovědělo, že je pro ně tělesná výchova občas zajímavá.

Z celkového hodnocení dotazníků vyplývá, že v druhém měření se zvýšil negativně emoční vztah k tělesné výchově u 14 otázek z 16.

ZŠ okres Opava		vždy ano	většinou ano	někdy	většinou ne	vždy ne
Otázka 1 – Baví	1. Měření	50,00 %	41,70 %	8,30 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 1 – Baví	2. Měření	58,30 %	41,70 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 2 – Nudí	1. Měření	0,00 %	0,00 %	8,30 %	58,30 %	33,30 %
Otázka 2 – Nudí	2. Měření	0,00 %	0,00 %	0,00 %	50,00 %	50,00 %
Otázka 3 – Nelíbí	1. Měření	0,00 %	0,00 %	8,30 %	33,30 %	58,30 %
Otázka 3 – Nelíbí	2. Měření	0,00 %	0,00 %	0,00 %	16,70 %	83,30 %
Otázka 4 – Těšíme	1. Měření	75,00 %	16,70 %	0,00 %	8,30 %	0,00 %
Otázka 4 – Těšíme	2. Měření	83,30 %	8,30 %	0,00 %	8,30 %	0,00 %
Otázka 5 – Není zábavná	1. Měření	0,00 %	0,00 %	0,00 %	41,70 %	58,30 %
Otázka 5 – Není zábavná	2. Měření	0,00 %	0,00 %	0,00 %	8,30 %	91,70 %
Otázka 6 – Nabijí	1. Měření	50,00 %	16,70 %	33,30 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 6 – Nabijí	2. Měření	91,70 %	8,30 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Otázka 7 – Nešťastný	1. Měření	0,00 %	8,30 %	0,00 %	16,70 %	75,00 %
Otázka 7 – Nešťastný	2. Měření	0,00 %	0,00 %	0,00 %	41,70 %	58,30 %
Otázka 8 – Příjemná	1. Měření	66,70 %	25,00 %	8,30 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 8 – Příjemná	2. Měření	91,70 %	8,30 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 9 – Fyzicky dobře	1. Měření	58,30 %	25,00 %	16,70 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 9 – Fyzicky dobře	2. Měření	91,70 %	0,00 %	8,30 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 10 – Něco dává	1. Měření	50,00 %	25,00 %	16,70 %	8,30 %	0,00 %
Otázka 10 – Něco dává	2. Měření	83,30 %	0,00 %	16,70 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 11 – Vzrušující	1. Měření	50,00 %	8,30 %	25,00 %	16,70 %	0,00 %
Otázka 11 – Vzrušující	2. Měření	83,30 %	0,00 %	16,70 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 12 – Smutný	1. Měření	0,00 %	0,00 %	0,00 %	8,30 %	91,70 %
Otázka 12 – Smutný	2. Měření	0,00 %	0,00 %	0,00 %	33,30 %	66,70 %
Otázka 13 – Zajímavá	1. Měření	75,00 %	8,30 %	0,00 %	16,70 %	0,00 %
Otázka 13 – Zajímavá	2. Měření	75,00 %	16,70 %	0,00 %	8,30 %	0,00 %
Otázka 14 – úspěch	1. Měření	33,30 %	8,30 %	58,30 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 14 – úspěch	2. Měření	75,00 %	8,30 %	16,70 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 15 – Cítím dobře	1. Měření	33,30 %	50,00 %	16,70 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 15 – Cítím dobře	2. Měření	66,70 %	16,70 %	16,70 %	0,00 %	0,00 %
Otázka 16 – Nejsem rád	1. Měření	0,00 %	0,00 %	0,00 %	8,30 %	91,70 %
Otázka 16 – Nejsem rád	2. Měření	25,00 %	0,00 %	0,00 %	33,30 %	41,70 %

U základní školy v Opavě vyšla jedna statisticky významná otázka, a to otázka číslo 16. nejsem rád v tělesné výchově. V první měření toto tvrzení úplně vyvrátilo 91,70 % žáků a 8,30 % odpovědělo že většinou neplatí tvrzení, že nejsou rádi v tělesné výchově. V druhém měření došlo k poklesu o 25 % vyvracející odpověď, že žáci nejsou rádi v tělesné výchově a 25 % žáků potvrdilo tvrzení oproti prvnímu měření.

Z celkového hodnocení dotazníků vyplývá, že v druhém měření se zvýšil pozitivní emoční vztah k tělesné výchově u 14 otázek z 16.

ZŠ okres Tachov		vždy ano	většinou ano	někdy	většinou ne	vždy ne
Otázka 1 – Baví	1. Měření	57,90 %	21,10 %	15,80 %	5,30 %	0,00 %
Otázka 1 – Baví	2. Měření	5,30 %	52,60 %	31,60 %	10,50 %	0,00 %
Otázka 2 – Nudí	1. Měření	5,30 %	0,00 %	15,80 %	31,60 %	47,40 %
Otázka 2 – Nudí	2. Měření	0,00 %	10,50 %	52,60 %	36,80 %	0,00 %
Otázka 3 – Nelíbí	1. Měření	10,50 %	5,30 %	15,80 %	15,80 %	52,60 %

Otázka 3 – Nelíbí	2. Měření	5,30 %	0,00 %	26,30 %	36,80 %	31,60 %
Otázka 4 – Těšíme	1. Měření	47,40 %	42,10 %	0,00 %	10,50 %	0,00 %
Otázka 4 – Těšíme	2. Měření	15,80 %	42,10 %	31,60 %	10,50 %	0,00 %
Otázka 5 – Není zábavná	1. Měření	5,30 %	10,50 %	10,50 %	26,30 %	47,40 %
Otázka 5 – Není zábavná	2. Měření	0,00 %	21,10 %	21,10 %	26,30 %	31,60 %
Otázka 6 – Nabijí	1. Měření	31,60 %	31,60 %	21,10 %	10,50 %	5,30 %
Otázka 6 – Nabijí	2. Měření	15,80 %	21,10 %	42,10 %	10,50 %	10,50 %
Otázka 7 – Nešťastný	1. Měření	5,30 %	5,30 %	15,80 %	31,60 %	42,10 %
Otázka 7 – Nešťastný	2. Měření	0,00 %	15,80 %	10,50 %	42,10 %	31,60 %
Otázka 8 – Příjemná	1. Měření	21,10 %	36,80 %	10,50 %	15,80 %	15,80 %
Otázka 8 – Příjemná	2. Měření	10,50 %	42,10 %	36,80 %	5,30 %	5,30 %
Otázka 9 – Fyzicky dobře	1. Měření	42,10 %	21,10 %	21,10 %	15,80 %	0,00 %
Otázka 9 – Fyzicky dobře	2. Měření	15,80 %	47,40 %	15,80 %	5,30 %	15,80 %
Otázka 10 – Něco dává	1. Měření	15,80 %	15,80 %	36,80 %	26,30 %	5,30 %
Otázka 10 – Něco dává	2. Měření	26,30 %	26,30 %	31,60 %	10,50 %	5,30 %
Otázka 11 – Vzrušující	1. Měření	21,10 %	21,10 %	31,60 %	21,10 %	5,30 %
Otázka 11 – Vzrušující	2. Měření	5,30 %	31,60 %	31,60 %	31,60 %	0,00 %
Otázka 12 – Smutný	1. Měření	5,30 %	10,50 %	21,10 %	15,80 %	47,40 %
Otázka 12 – Smutný	2. Měření	0,00 %	10,50 %	21,10 %	26,30 %	42,10 %
Otázka 13 – Zajímavá	1. Měření	42,10 %	15,80 %	26,30 %	5,30 %	10,50 %
Otázka 13 – Zajímavá	2. Měření	15,80 %	15,80 %	47,40 %	10,50 %	10,50 %
Otázka 14 – úspěch	1. Měření	52,60 %	26,30 %	5,30 %	15,80 %	0,00 %
Otázka 14 – úspěch	2. Měření	10,50 %	26,30 %	21,10 %	26,30 %	15,80 %
Otázka 15 – Cítím dobře	1. Měření	36,80 %	26,30 %	21,10 %	15,80 %	0,00 %
Otázka 15 – Cítím dobře	2. Měření	21,10 %	26,30 %	26,30 %	21,10 %	5,30 %
Otázka 16 – Nejsem rád	1. Měření	5,30 %	5,30 %	21,10 %	15,80 %	52,60 %
Otázka 16 – Nejsem rád	2. Měření	0,00 %	15,80 %	26,30 %	21,10 %	36,80 %

U základní školy v Tachově vyšli 4 otázky statistický významně. První otázka, jestli tělesná výchova mě baví. V prvním měření odpovědělo 78 % odpovědělo kladně, že je tělesná výchova baví, 15,80 % žáků někdy baví tělesná výchova a 5,30 % žáků odpovědělo negativně, že žáky většinou tělesná výchova nebaví. V druhém měření odpovědělo o 21,10 % méně žáků, že je tělesná výchova baví a 10,50 %, že je tělesná výchova většinou nebaví, což je o 5,20 % více než u prvního měření.

Druhá statický vyznamená otázka byla otázka číslo 2. tělesná výchova mě nudí. V prvním měření odpovědělo 5,30 % že je tělesná výchova nudí, 79 % vyvrátilo že je tělesná výchova nudí. V druhém měření odpovědělo 10,50 % žáků, že je většinou tělesná výchovy nudí

což je o 5,20 % nárůst. 36,80 % žáků vyvrátilo že je tělesná výchova většinou nudí a 52,60 % odpovědělo na tuto otázku nerozhodně, že je někdy tělesná výchova nudí.

Další otázka, které je statisticky významná je otázka číslo 4. Tělesná výchova mě těší. V prvním měření odpovědělo 89,50 % žáků, že je tělesná výchova těší a 10,50 % že je většinou netěší. V druhém měření 31,60 % změnilo odpověď z vždycky ano mě těší tělesná výchova na někdy mě těší. Počet žáků u odpovědí většinou mě netěší zůstal stejný. U téhle otázky došlo ke snížení pozitivního ohlasu na to, že žáky těší tělesná výchova.

Poslední statisticky významná otázka byla otázka číslo 14. v tělesné výchově zažívám pocit úspěchu. V prvním měření odpovědělo 78,90 % žáků že pociťují úspěch v tělesné výchově a 15,80 % žáků většinou nepociťuje úspěch v tělesné výchově. V druhém měření došlo ke zvýšení negativního hodnocení. Jelikož došlo k poklesu u odpovědi vždycky pociťuji úspěch při tělesné výchově o 42,10 % a o stejný počet se zvýšily negativní odpovědi, které vyvrací, že žáci pociťují úspěch při tělesné výchově. U 15,80 % žáků více je pocit úspěchu jen příležitostný oproti druhému měření a také 15,80 % žáků nikdy nepociťují úspěch, kdežto v prvním měření, takto neodpověděl nikdo.

Z celkového hodnocení dotazníků vyplívá, že v druhém měření se zvýšil negativně emoční vztah k tělesné výchově u 12 otázek z 16.

V prvním měření u všech pozitivně nastavených otázek (celkem 10), bylo 50 % a více odpovědí, které potvrzovaly kladný emoční vztah k tělesné výchově. V druhém měření tomu, tak bylo jen u 6 z 10 pozitivně nastavených otázek, a to konkrétně u otázek 1., 4., 8., 9., 10., 15.

I když v závěru jsem nevyhodnocovala otázku s otevřenou odpovědí, u několika náhodných dotazníků, jsem zpozorovala, že žáci měli problém správně označit záporně kladenou otázku. Když u otázky: Nejsem rád v tělesné výchově, byla zvolena odpověď *vždy ano* nebo *většinou ano* a pod tím následovala otevřená odpověď ve významu, tělesná výchova je super baví mě všechno. Nebo v některých případech u jednoho respondenta bylo potvrzeno, že ho tělesná výchova vždy baví a zároveň ho vždy nudí.

6 Diskuze

Cílem mojí práce bylo popsat vývoj emocí žáků ke školní tělesné výchově ve třídě se začleněným žákem se SVP na vybraných základních školách. S výzkumnou otázkou, k jaké změně emocí ke školní TV dojde u žáků se začleněným žákem se SVP v průběhu sledovaného časového období.

Z vyhodnocených dotazníků vyšlo, že vývoj emocí v druhém měření se vyvíjel negativním směrem. Pozitivní emoce v tělesné výchově pociťuje míň žáků než v prvním měření.

Vzhledem k malé statistické významnosti odpovědí, jelikož statistická významnost vyšla u 14 z 256 celkových otázek a k mnoha faktorů, které mohou ovlivnit tělesnou výchovu nelze jednoznačně určit vliv integrovaného žáka v tělesné výchově. Pokud u všech položených dotazníků bylo dodrženo, že před prvním měřením žáci zažívali tělesnou výchovu bez integrovaného žáka a v mezidobí před druhým měřením, byl žák s SVP integrován do tělesné výchovy a v dotazovaných třídách nedošlo ke změně učitele či jeho přístupu, tak z našich výsledků vyšlo že inkluzivní TV může působit jako negativní činitel na emoční vztah k tělesné výchově u ostatních žáků, jelikož u 5 z 6 školy došlo k výraznému zhoršení pozitivního emočního vztahu k tělesné výchově při druhém měření.

Výsledky mohly být ovlivněny neznalostí a nekvalifikovaností učitelů tělesné výchovy v oblasti inkluzivní tělesné výchovy. Toto může změnit projekty a výstupy Centra APA, které vzdělávají učitele v oblasti inkluzivní tělesné výchovy. V téhle oblasti jsou dost nápomocní konzultanti APA, kteří pomáhají učitelům při zapojení žáku s SVP do školní tělesné výchovy, avšak v současné době jsou jen v olomouckém kraji i když někteří dojíždí externě i do jiných krajů. Co se týká odborné literatury bych zmínila publikace od Ondřeje Ješiny a kolektivu z Centra APA – Metodika podpůrných opatření v inkluzivní tělesné výchově nebo Otázky a odpovědi aplikované tělesné výchovy 1 a 2. Obě publikace vyšly v roce 2020. Ve kterých se zabývají správným přístupem a metodickými doporučeními a příklady z praxe v inkluzivní tělesné výchově.

Obecně výsledky emočního vztahu k tělesné výchově nebyli překvapující s porovnáním s jinými výsledky různých publikací, které se zabývali vztahem či postoji mládeže k pohybovým aktivitám sportu, či přímo k tělesné výchově. Například: Bartík et al., (2017) se zabýval postoji žáků základních škol na Slovensku k tělesné výchově na druhém stupni. Věnoval se především

rozdílu v pohlaví a vývojem věku. Potvrdil, že u dívek v období dospívání nastal pokles k zájmu k tělesné výchově oproti chlapcům. Rubín et al., (2018) se zaměřil na pohybovou zdatnost především u adolescentů a jejich zdatnost a vztah ke sportu a pohybové aktivitě je ovlivněna prostředím kde bydlí. Dále jsem našla dvě diplomové práce, které se zabývali emocemi ve školní tělesné výchově. Konkrétně diplomovou práci Bc. Jarmily Peckové z roku 2006, která se zabývala emocemi školní mládeže v tělesné výchově, v práci se zaměřila na rozdíly mezi sportovní a nesportovní třídou a porovnávala rozdíly mezi chlapci a děvčaty. Druhá diplomová práce od Bc. Lady Friedrichové z roku (2014), která se zabývala emoční reakcí mládeže na školní tělesnou výchovu, v práci se zabývala rozdílem mezi školou z venkova a ve městě, a také jaké emoční rozdíly jsou u chlapců a děvčat v období pubescence. Fridrichová nepotvrdila rozdíl mezi emočním vztahem k tělesné výchově ve škole ve městě oproti školní tělesné výchově na vesnici. Obě práce využívali dotazník DEMOR, který je také určen pro zkoumání emocí v tělesné výchově a obě se zabývaly v jedné části výzkumu emočním rozdílem mezi pohlavím. Dále obě práce vyhodnotili pozitivní vztah k tělesné výchově a také se zabývaly faktory, které ovlivňují tělesnou výchovu. S mojí prací jsem našla menší schodu, že všechny práce berou v potaz, že výsledky ovlivňuje aktuální stav žáka, osobnost učitele a celkové prostředí ve kterém tělesná výchova probíhá. Nenašla jsem práci, která by se zabývala vývojem emocí po určitou časovou dobu.

Při hledání informací o dotazníku PACES v českých zemích jsem narazila na dvě práce, které jej prakticky využili. Jednu diplomovou práci, která se zabývala srovnáním dotazníku PACES a DEMOR a jednu bakalářskou práci Karla Silného z roku (2019), který využil dotazník PACES při zjišťování oblíbenosti tělesné výchovy u spolužáků 8 ročníku, integrované žačky s DMO, které se práce týkala, i když to nebyl jeden z hlavních cílů jeho bakalářské práce, potvrdil, že tělesná výchova většinu spolužáků baví a 5 žáků odpovědělo v otevřené otázce co je na TV nebaví, pan učitel. Což opět potvrzuje velký vliv pedagoga na emoční vnímání tělesné výchovy. A druhou diplomovou práci, jako pilotní studii od Mgr. Pavla Mrnuštíka z roku 2016 s názvem Verifikace výzkumných technik DEMOR a PACES pro užití u mládeže ve věku 1. a 2. stupně ZŠ. Který se zabýval, porovnáváním dvou dotazníků, které zkoumají emoční vztah k pohybovým aktivitám. Jak ve své práci zmiňuje objevili se problémy s pochopením negativně položených otázek a jejich následně zvolenou odpovědí. To se stávalo i u vyhodnocování dotazníku pro moji práci, kdy v jednom dotazníku si vzájemně protiřečili odpovědi. I když Mrnuščík pracoval s originálním překladem dotazníků PACES, kde byli zakomponovány ještě složitější výrazy jako

například deprimuje a frustruje, kdy mladší žáci mají problém z pochopení daných výrazů, které v našem dotazníku, již byli přepracovány a složité pojmy se tam nevyskytovali

Limity práce

Při statistické analýze dat byl využit Chí kvadrát test dobré shody, který by se měl standardně využívat při srovnání dvou nezávislých vzorků. V našem případě šlo o data párová (spíše „kvazi párová“). U většiny tříd byl v prvním i druhém měření jiný počet respondentů. Proto nebylo využito neparametrický test pro jeden výběr (Wilcoxonův test).

Dalším limitem práce, bylo že, nebyla do výzkumu zařazena kontrolní skupina, u které by se zjišťoval emoční vztah k tělesné výchově, kde by učil stejný učitel a žáci by byli ve stejné věkové skupině, jako v našem měření u inkluzivní tělesné výchovy. V tom případě by se dalo zúžit vliv ovlivňujících faktorů a lépe by se dalo určit, jestli žák s SVP má v tělesné výchově nějaký vliv na ostatní spolužáky.

I přes zjednodušení oproti původní verzi, měli někteří žáci problém se zvolením správné odpovědi, jak jsem zmiňovala ve výsledcích, u náhodného čtení originálně vyplněných dotazníku jsem narazila na nepřesnosti ve zvolených odpovědích. Kdy si nejeden žák takzvaně protiřečil ve svých vlastních odpovědích, nebo u všech otázek byly zvoleny odpovědi jen vždy ano, většinou ano, ať to byl kladně položená otázka či záporně položená otázka. Či v případě, kdy otevřené odpovědi, nenavazovaly logicky na odpovědi v uzavřených otázkách. Těchto případů nebylo mnoho a neleze předpokládat, že by výrazně změnilo výsledky, avšak určitá odchylka nastat mohla.

7 Závěr

Pochopení vztahu žáků k tělesné výchově a k pohybu je velmi složité, jelikož na ně působí velké množství faktorů vnějších i vnitřních. Pomocí zkušeností, vlivů a zážitků, které na ně působí po celý život. Negativní zkušenost může výrazně ovlivnit následující postoj k TV a pohybové aktivitě. Proto se jednoznačně nedá určit, vliv integrovaného žáka na emoční působení v tělesné výchově, když neznáme celkové prostředí, sociální vazby, osobnost učitele, vztah ke sportu ze strany rodinného prostředí.

Z vyhodnocených dotazníků, bylo zjištěno, že u pěti z šesti škol došlo k zhoršení oproti očekávání, jelikož se snížili pozitivní emoční vazby k tělesné výchově u druhého měření. Nemůžeme však jednoznačně určit, že pokles pozitivních emocí k tělesné výchově došlo vlivem integrovaného žáka. Příčin, které způsobilo zhoršení oproti prvnímu měření, může být několik. Například se změnil učitel, nebo v daném období, kdy se sesbírali dotazníky, se změnila forma vyučovací jednotky, nebo byli přítomní jiní žáci, kteří nemají tak pozitivní vztah ke sportu a pohybovým aktivitám. Jeden z pravděpodobných faktorů může být, že většina žáků u druhého měření prožívala stádia dospívání, což jak je zmiňováno výše, hraje velkou roli a je to důležitý faktor ovlivňující tělesnou výchovu. Jak zmiňuje například Bartík et al., (2017) že z uvedených výzkumů obecně vyplývá, že klesá počet žáků s pozitivním postojem ke sportu, pohybovým aktivitám a tím pádem i k tělesné výchově.

Ke sběru dat byl použit dotazník PACES (viz kapitola přehledu poznatků-dotazník PACES). Dotazník, který byl použit, při sběru dat upravili Sklenaříková et al., (2017) Upravený dotazník má 16 otázek s 10 kladnými a 6 zápornými otázkami a byla zmenšená škála z originálních 7 odpovědí na 5 odpovědí, a to na odpovědi 2 kladné jednu neutrální a dvě záporné (vždy ano, většinou ano, někdy, většinou ne, vždy ne).

8 Souhrn

V bakalářské práci jsem se zabývala vývojem emočního vztahu žáků vybraných základních škol k inkluzivní tělesné výchově.

Na začátku své práce jsem si vymezila, kdo je to žák s SVP, zabývala jsem se pojmy integrace, inkluze, tělesná výchova a s tím spojená inkluzivní tělesná výchova, krátce jsem se zaměřila na ITV u třech skupin žáků s SVP, a to konkrétně na kategorii žáku s tělesným postižením, sluchovým postižením a zrakovým postižením, jelikož žáci s tímhle typem postižením byli začleněni do tříd respondentů. Dále jsem se zaměřila na faktory, které mohou ovlivnit tělesnou výchovu a publikace, které se zabývali obdobnou problematikou. Další významnou kapitolu mé práce tvoří vymezení pojmů emoce a emočního působení v určitém věkovém období i jaký význam hrají emoce v tělesné výchově.

Celkem se výzkumu účastnilo 6 škol z české republiky. Ze Základní školy z okresu Praha západ, Základní školy z okresu Rokycany, Základní školy z okresu Plzeň město, Základní školy z okresu Plzeň jih, Základní školy z okresu Opava, Základní školy z okresu Tachov. V prvním měření se účastnilo 118 žáků a v druhém měření se účastnilo 116 žáků od čtvrtého do devátého ročníku.

Data byla sesbírávána od září 2017 do začátku jara 2020. Časový odstup od prvního a druhého měření byl zhruba jeden kalendářní rok. K výzkumu byla použita česká verze dotazníku PACES upravena pro účely hodnocení školní TV

Pro statistické zpracování dat jsme využili softwarového prostředí SPSS 22.0 (IBM Corp., Armonk, NY, USA). Pro srovnání prvního a druhého měření u každé položky byl využit chí-kvadrát test dobré shody. Statistická hladina významnosti byla stanovena na úrovni $p < 0,05$. Data ve velké části případů nesplňovali potřebný minimální počet odpovědí v jednotlivých buňkách kontingenční tabulky, proto se místo Pearson Chi-Square zohledňovala hodnota Likelihood Ratio. Pro grafické vyjádření jednotlivých otázek prvního a druhého měření byli použity grafy procentuálních poměrů jednotlivých odpovědí.

U dotazovaných žáků došlo ke zhoršení emočního vztahu k tělesné výchově v časovém období přibližně jednoho kalendářního roku.

Podle vyhodnocených dat a všech dostupných informací se nedá jednoznačně potvrdit nebo vyvrátit, že by začleněný žák s SVP do tělesné výchovy pozitivně či negativně ovlivnil emoční vztah k tělesné výchově jeho spolužáků. Emoční vnímání je velmi složitý proces, a k emočnímu vztahu je spousta faktorů, které tento vztah mohou ovlivnit. Obzvláště v tak proměnlivém období, ve kterém se nachází žáci základní školy.

9 Summary

In the bachelor thesis I dealt with progression emotional relation of primary school students of selected primary school to inclusion physical education.

On the beginning my bachelor thesis I focused on selected concepts like to: who are students with special educational needs, what is meaning of inclusion and integration and inclusion PE and specifically on inclusion PE for students with hearing, visual and physical impairment. I continued to description on factors that can affect physical education. Others significant chapter is about emotional concept, development of emotions at a specific age and what is the significance effect of emotions for movement and PE.

Overall, they participated in the research six school from Czech Republic specifically from the district: Prague west, Rokycany, Pilsen south, Pilsen city, Opava, Tachov. Participated in the first measurement of the research was 118 students and at the second measurement was 116 students. The research was participated students from 4-9 classes.

Results have been collected since September 2017 to spring 2020. Time distance between first and second measurement was approximately one year. For research we used Czech version PACES from Hůlka attachment 1. Which was modified version from Sklenaříková attachment 2.

We used a software environment SPSS 22.0 (IBM Corp., Armonk, NY, USA) for statistical data processing. Between first and second measurement was used chi-square test of good agreement for comparison. The statistical level of significance was determined at the level of $p < 0.05$. The data did not meet the required minimum number of responses per PivotTable cell in a large proportion of cases, so the Likelihood Ratio value was considered instead of Pearson Chi- subsidiarity.

In students has been a deterioration positive emotion relation to PE at period, approximately one year, during research.

According to the evaluated data and all available information, it cannot be positively confirmed or disproved that an integrated student with special education needs would be positively or negatively affect the emotional relationship with physical education of his or her classmates. Emotional perception is a very complex process, and there are many factors to

emotional relation which may affect the relation with PE. Especially when students go through difficult development period.

10 Referenční seznam

- Atkinson, R. L. (2003). *Psychologie*. Portál.
- Bago, G., & Vrubl, Š. (2013). *Soudobé podněty v pedagogice tělesné výchovy: monografie*. Masarykova univerzita.
- Baloun, L. (2017). *Hodnocení sebeúčinnosti (self-efficacy) u studentů učitelství tělesné výchovy ve vztahu k práci v integrované tělesné výchově*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Baloun, L., & Válková, H. (2017). Dotazovací techniky orientované na vnímání integrace v tělesné výchově (přehledová studie). *Tělesná Kultura*, 40(1), 3–15. <https://doi.org/10.5507>
- Bartík, P., Adamčák, Š., Michal, J., & Kubiš, J. (2017). *Analýza postojov žiakov základných škôl k telesnej a športovej výchove (1.)*. Banská Bystrica: Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.
- Bartoňová, R., & Ješina, O. (2011). Společně v integrované školní tělesné výchově. *Aplikované Pohybové Aktivity v Teorii a Praxi*, 2(1), 50–60.
- Bartoňová, R., Ješina, O., & a kolektiv. (2012). *Individuální vzdělávací plán ve školní tělesné výchově (1st ed.)*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Bláha, L., Janečka, Z., & Herink, R. (2010). Vybrané problémové okruhy integrace dětí se zrakovým postižením do školní tělesné výchovy. *Aplikované Pohybové Aktivity v Teorii a Praxi*, 1(2), 40–47.
- Caspersen, J. (2013). The valuation of knowledge and normative reflection in teacher qualification. *Teaching and Teacher Education*, 30(1), 109-119. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2012.11.003>
- Čadová, E. (2015). Žák s SVP v běžné škole. In J. Michalík (Ed.), *Sborník příspěvků z konference projektu Systémová podpora inkluzivního vzdělávání v ČR 2015, Sborník příspěvků z konference projektu Systémová podpora inkluzivního vzdělávání v ČR 2015 (1.)*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Dvořáková, H. (2012). *Školáci v pohybu tělesná výchova v praxi (1.)*. Praha 7: Grada Publishing.
- Friedrichová, L. (2014). *Emoční reakce mládeže na školní tělesnou výchovu*. Univerzita Karlova v Praze.
- Herink, R., & Kudláček, M. (2010). Systematický přehled výzkumných studií o začleňování studentů se zdravotním postižením v tělesné výchově Systematic review of English language literature on inclusion of students with disabilities in physical education. *Aplikované Pohybové Aktivity v Teorii a Praxi*, 1(2), 62–73.
- Hůlka, K., Válková, H., Bělka, J., & Válek, Š. (2014). Transformace anglické verze dotazníku physical activity enjoyment scale (PACES) do českého jazyka. *Česká kinantropologie*, 18(1), 63–71.
- Hrkal, J. (2019). Kolik je v Česku dětí se zdravotním postižením. Retrieved from Magazín Českého statistického úřadu website: <https://www.statistikaamy.cz/2019/12/18/kolik-je-v-cesku-deti-se-zdravotnim-postizenim/>

- Izard, C. E. (1991). *The psychology of emotions* (1. vyd.). New York: Plenum Press
- Jakoubková, I. (2013). *Osobnost učitele*. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta.f
- Janečka, Z., & Bláha, L. (2019). *Motor competence in visually impaired persons* (1st ed.). Palacký University Olomouc, Faculty of Physical Culture.
- Janošková, H., Šeráková, H., & Mužik, V. (2018). *Motorika a pohybové aktivity v jednotlivých životních fázích*. Retrieved from Masarykova Univerzita, Brno website: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js18/pohybove_aktivity/web/pages/01-02-motorika.html
- Jedlička, R., Koťa, J., & Slavík, J. (2018). *Pedagogická psychologie pro učitele: psychologie ve výchově a vzdělávání*. Grada.
- Ješina, O. (2011). Kompetence učitelů aplikované tělesné výchovy. *Tělesná Kultura*, 34(2), 19–44. <https://doi.org/10.5507/tk.2011.011>
- Ješina, O. (2017). Fenomén neoprávněného uvolnění z tělesné výchovy v základním a středním školství. *Tělesná Kultura*, 40(1), 16–22. <https://doi.org/10.5507/tk.2015.016>
- Ješina, O., & kolektiv. (2020). *Otázky a odpovědi aplikované tělesné výchovy I aneb Inkluzivní tělesná výchova* (1.). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Ješina, O., & Kudláček, M. (2011). *Aplikovaná tělesná výchova* (1st ed.). Olomouc: Univerzita Palackého.
- Ješina, O., & tým Centra APA. (2020). Metodika podpůrných opatření v inkluzivní tělesné výchově (ITV). *Aplikované Pohybové Aktivity v Teorii a Praxi*, 11(2), 26–45.
- Light, S. N., Coan, J. A., Zahn-Waxler, C., Frye, C., Goldsmith, H. H., & Davidson, R. J. (2009). Empathy is associated with dynamic change in prefrontal brain electrical activity during positive emotion in children. *Child Development*, 80(4), 1210–1231. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2009.01326.x>
- Kepič, R., Vařeková, J., & Daňová, K. (2016). Integrace žákyně s epidermolysis bullosa dystrophica do tělesné výchovy na prvním stupni základní školy. *Aplikované Pohybové Aktivity v Teorii a Praxi*, 7(1), 42–52.
- Kendzierski, D., & DeCarlo, K. J. (1991). Physical activity Enjoyment Scale: two validation studies. *Journal of sports & exercise psychology*, (3), 50-64.
- Kudláček, M., & Ješina, O. (2013). *Integrovaná tělesná výchova, rekreace a sport* (1st ed.). Olomouc: Univerzita Palackého.
- Kudláček, M., & Ješina, O. (2016). Integrace žáků s tělesným postižením ve školní tělesné výchově. *Integrace a Inkluze ve Školní Praxi*, 4(3), 10–15.
- Kudláček, M., Ješina, O., Bláha, L., & Janečka, Z. (2010). Kompetence učitelů tělesné výchovy ve vztahu k integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve školní tělesné výchově. *Tělesná Kultura*, 33(1), 41–56.
- Lechta, V. (2010). *Základy inkluzivní pedagogiky* (první). Praha: Portál, s.r.o.

- Lechta, V. (2016). *Inkluzivní pedagogika* (1.). Praha: Portál, s.r.o.
- Michalík, J. (2015). *Sborník příspěvků z konference projektu Systémová podpora inkluzivního vzdělávání v ČR 2015* (1.). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Michalík, J., Baslerová, P., Růžička, M., & kolektiv. (2018). *Postoje pedagogických pracovníků k vybraným aspektům společného vzdělávání*. <https://doi.org/10.5507/pdf.18.24453217>
- Ministerstvo Školství mládeže a Tělovýchovy. (n.d.). *Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami | Inkluzivní škola*. Retrieved from <https://www.inkluzivniskola.cz/kdo-jsou-nove-prichozici-cizinci-zaci-se-specialnimi-vzdelavacimi-potrebami>
- Moore, J. B., Yin, Z., Hanes, J., Duda, J., & Gutin, B. (2009). Measuring Enjoyment of Physical Activity in Children: Validation of the Physical Activity Enjoyment Scale. *Journal of applied sport psychology*, 21(1), 116-129.
- Mrnuščík, P. (2016). *Verifikace výzkumných technik DEMOR a PACES pro užití u mládeže ve věku 1. a 2. stupně ZŠ (pilotní studie)*. Masarykova Univerzita.
- Müller, O., & kolektiv. (2004). *Dítě se speciálně vzdělávacími potřebami v běžné škole* (1.). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Národní ústav pro Vzdělávání. (2020). Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami. Retrieved December 8, 2020, from Národní ústav pro vzdělávání website: <http://www.nuv.cz/t/specialni-vzdelavani>
- Pánská, S., Kudláček, M., & kolektiv. (2013). Aplikované pohybové aktivity se sluchovým postižením. In *Základy aplikovaných pohybových aktivit* (pp. 51–60). Olomouc: Univerzita Palackého.
- Pecková, J. (2006). *Emoce školní mládeže v tělesné výchově*. Univerzita Karlova.
- Poláková, P. (2019). *Jak rozvíjet pohyb, emoce a smysly* (1.). Praha 7: Grada Publishing.
- Říčan, P. (2009). *Psychologie* (3.). Praha: Portál, s.r.o.
- Rubín, L., Mitáš, J., Dygrýn, J., Vorlíček, M., Nykodým, J., Řepka, E., ... Frömel, K. (2018). *Pohybová aktivita a tělesná zdatnost českých adolescentů v kontextu zastavěného prostředí* (1.). <https://doi.org/10.5507/ftk.18.24454511>
- Sallis, J. F., Prochaska, J. J., Taylor, W. C., Hill, J. O. & Geraci, J. C. (1999) Correlates of physical activity in a national sample of girls and boys in Grades 4 through 12. *Health Psychology*, 18(4)
- Slaměník, I. (2011). *Emoce a interpersonální vztahy* (1.). Praha: Grada Publishing.
- Slowík, J. (2007). *Speciální pedagogika* (1st ed.). Praha 7: Grada Publishing.
- Spurná, M., Rybová, L., & Kudláček, M. (2010). Participace žáků s tělesným postižením v integrované školní tělesné výchově. *Aplikované Pohybové Aktivity v Teorii a Praxi*, 1(1), 33–38. Retrieved from <https://www.apa.upol.cz/2010-1-1#page/35>
- Stuchlíková, I. (2007). *Základy psychologie emocí* (2.). Praha: Portál, s.r.o.
- Švamberk Šauerová, M., Tilinger, P., & Hošek, V. (2017). *Projekty utváření pozitivního postoje dětí k pohybovým aktivitám* (1.). Praha: Vysoká škola tělesné výchovy a sportu PALESTRA,

spol s.r.o.

Švancara, J. (1975). *Emoce, city a motivace* (2.). Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

Válková, H., Bartoňová, R., & Adnam, A. (2012). *Manuál pro hodnocení inkluzivní vyučovacíh jednotek tělesné výchovy* (1st ed.). Olomouc: Univerzita Palackého

Winnick, J. P., & Porretta, D. L. (Eds.). (2017). *Adapted physical education and sport* (Sixth edition). Human Kinetics.

Přílohy

Originální verzi přeložili Hůlka, Válková, Bělka & Válek, (2014)

Příloha 1.

Prosím, zaznačte, jak se momentálně cítíte po pohybové aktivitě, tréninkové jednotce nebo vyučovací jednotce, kterou jste právě absolvoval/a. Zakroužkuj 1 pro „vůbec nesouhlasím“, ... až 7 pro „úplně souhlasím“.

Aktivita mě baví	1	2	3	4	5	6	7	Aktivitu nenávidím
Aktivita mě nudí	1	2	3	4	5	6	7	Aktivita mě zajímá
Aktivita se mi nelíbí	1	2	3	4	5	6	7	Aktivita se mi líbí
Aktivita mě těší	1	2	3	4	5	6	7	Aktivita mě netěší
Aktivita mě dokáže velmi zaujmout	1	2	3	4	5	6	7	Aktivita mě nedokáže vůbec zaujmout
Aktivita není vůbec zábavná	1	2	3	4	5	6	7	Aktivita je zábavná
Aktivita mě nabíjí	1	2	3	4	5	6	7	Aktivita mě vyčerpává
Aktivita mě deprimuje	1	2	3	4	5	6	7	Aktivita mě rozveselí
Aktivita je příjemná	1	2	3	4	5	6	7	Aktivita je nepříjemná
Při aktivitě se cítím fyzicky dobře	1	2	3	4	5	6	7	Při aktivitě se cítím fyzicky špatně
Aktivita je povzbuzující	1	2	3	4	5	6	7	Aktivita není vůbec povzbuzující
Aktivita mě velmi frustruje	1	2	3	4	5	6	7	Aktivita mě vůbec nefrustruje
Aktivita je velmi potěšující	1	2	3	4	5	6	7	Aktivita není vůbec potěšující
Aktivita je velmi radostná	1	2	3	4	5	6	7	Aktivita není vůbec radostná
Aktivita není vůbec stimulující	1	2	3	4	5	6	7	Aktivita je velmi stimulující
Aktivita mi dává silný pocit úspěchu	1	2	3	4	5	6	7	Aktivita mi nedává silný pocit úspěchu
Aktivita je velmi osvěžující	1	2	3	4	5	6	7	Aktivita není vůbec osvěžující
Cítil/a jsem, že bych raději dělal/a něco jiného	1	2	3	4	5	6	7	Cítil/a jsem, že není nic jiného, co bych dělal/a raději

Příloha 2.

ČESKÁ VERZE DOTAZNÍKU PACES: ŠKÁLA SPOKOJENOSTI S TĚLESNOU VÝCHOVOU

Prosím zaznačte, jak se cítíte v tělesné výchově.

vždy ano většinou ano někdy většinou ne vždy ne

1.	Tělesná výchova mě baví					
2.	Tělesná výchova mě nudí					
3.	Tělesná výchova se mi nelíbí					
4.	Tělesná výchova mě těší					
5.	Tělesná výchova není vůbec zábavná					
6.	Tělesná výchova mě nabíjí					
7.	Po tělesné výchově jsem nešťastný					
8.	Tělesná výchova je příjemná					
9.	Po tělesné výchově se cítím fyzicky dobře					
10.	Tělesná výchova mně něco dává					
11.	Tělesná výchova je vzrušující					
12.	Po tělesné výchově jsem smutný					
13.	Tělesná výchova je zajímavá					
14.	Tělesná výchova mi dává pocit úspěchu					
15.	Po tělesné výchově se cítím dobře					
16.	Cítím, že nejsem rád v tělesné výchově					

Doplňující otázky:

Co tě baví v Tělesné výchově?.....

Co tě nebaví v Tělesné výchově?.....

Co se ti nelíbí na Tělesné výchově?.....

Základní škola _ okres Praha západ		vždy ano	většinou ano	někdy	většinou ne	vždy ne	Statistická významnost
Otázka 1-Baví	1. Měření	20,00%	48,60%	20,00%	5,70%	5,70%	
Otázka 1-Baví	2. Měření	3,20%	51,60%	35,50%	9,70%	0,00%	
Otázka 2-Nudí	1. Měření	2,90%	17,10%	20,00%	40,00%	20,00%	
Otázka 2-Nudí	2. Měření	3,20%	19,40%	35,50%	38,70%	3,20%	
Otázka 3-Nelíbí *	1. Měření	2,90%	5,70%	5,70%	40,00%	45,70%	
Otázka 3-Nelíbí *	2. Měření	3,20%	16,10%	29,00%	35,50%	16,10%	0,02
Otázka 4-Těšímě	1. Měření	17,10%	37,10%	22,90%	17,10%	5,70%	
Otázka 4-Těšímě	2. Měření	6,50%	32,30%	35,50%	19,40%	6,50%	
Otázka 5-Není zábavná	1. Měření	8,60%	8,60%	20,00%	34,30%	28,60%	
Otázka 5-Není zábavná	2. Měření	9,70%	3,20%	29,00%	45,20%	12,90%	
Otázka 6-Nabijí	1. Měření	20,00%	31,40%	11,40%	25,70%	11,40%	
Otázka 6-Nabijí	2. Měření	3,20%	19,40%	32,30%	29,00%	16,10%	
Otázka 7-Nešťastný	1. Měření	2,90%	11,40%	11,40%	37,10%	37,10%	
Otázka 7-Nešťastný	2. Měření	0,00%	9,70%	22,60%	19,40%	48,40%	
Otázka 8-Příjemná	1. Měření	17,10%	42,90%	25,70%	5,70%	8,60%	
Otázka 8-Příjemná	2. Měření	6,50%	29,00%	38,70%	9,70%	16,10%	
Otázka 9-Fyzicky dobře	1. Měření	28,60%	25,70%	22,90%	14,30%	8,60%	
Otázka 9-Fyzicky dobře	2. Měření	6,50%	25,80%	41,90%	19,40%	6,50%	
Otázka 10-Něco dává	1. Měření	22,90%	25,70%	22,90%	8,60%	20,00%	
Otázka 10-Něco dává	2. Měření	9,70%	35,50%	19,40%	22,60%	12,90%	
Otázka 11-Vzrušující*	1. Měření	0,00%	17,10%	25,70%	17,10%	40,00%	
Otázka 11-Vzrušující*	2. Měření	0,00%	3,20%	38,70%	38,70%	19,40%	0,029
Otázka 12-Smutný	1. Měření	2,90%	8,60%	5,70%	20,00%	62,90%	
Otázka 12-Smutný	2. Měření	0,00%	6,50%	12,90%	29,00%	51,60%	
Otázka 13-Zajímavá	1. Měření	8,60%	34,30%	25,70%	17,10%	14,30%	
Otázka 13-Zajímavá	2. Měření	3,20%	25,80%	35,50%	25,80%	9,70%	
Otázka 14-úspěch	1. Měření	11,40%	14,30%	31,40%	25,70%	17,10%	
Otázka 14-úspěch	2. Měření	6,50%	22,60%	32,30%	16,10%	22,60%	
Otázka 15-Citím dobře	1. Měření	14,30%	37,10%	20,00%	22,90%	5,70%	
Otázka 15-Citím dobře	2. Měření	9,70%	35,50%	35,50%	12,90%	6,50%	
Otázka 16-Nejsem rád	1. Měření	5,70%	8,60%	20,00%	17,10%	48,60%	
Otázka 16-Nejsem rád	2. Měření	3,20%	9,70%	12,90%	48,40%	25,80%	

Základní škola _ okres Rokycany		vždy ano	většinou ano	někdy	většinou ne	vždy ne	Statistická významnost
Otázka 1-Baví	1. Měření	66,70%	22,20%	11,10%	0,00%	0,00%	
Otázka 1-Baví	2. Měření	20,00%	40,00%	40,00%	0,00%	0,00%	
Otázka 2-Nudí	1. Měření	0,00%	11,10%	11,10%	44,40%	33,30%	
Otázka 2-Nudí	2. Měření	0,00%	4,20%	33,30%	41,70%	20,80%	
Otázka 3-Nelíbí	1. Měření	0,00%	0,00%	22,20%	22,20%	55,60%	
Otázka 3-Nelíbí	2. Měření	6,70%	20,00%	13,30%	26,70%	33,30%	
Otázka 4-Těšímě	1. Měření	55,60%	33,30%	11,10%	0,00%	0,00%	
Otázka 4-Těšímě	2. Měření	26,70%	26,70%	26,70%	20,00%	0,00%	
Otázka 5-Není zábavná	1. Měření	0,00%	0,00%	11,10%	44,40%	44,40%	
Otázka 5-Není zábavná	2. Měření	0,00%	0,00%	40,00%	40,00%	20,00%	
Otázka 6-Nabijí	1. Měření	22,20%	44,40%	0,00%	33,30%	0,00%	
Otázka 6-Nabijí	2. Měření	0,00%	26,70%	40,00%	26,70%	6,70%	
Otázka 7-Nešťastný	1. Měření	0,00%	11,10%	0,00%	33,30%	55,60%	
Otázka 7-Nešťastný	2. Měření	0,00%	0,00%	6,70%	40,00%	53,30%	
Otázka 8-Příjemná	1. Měření	66,70%	22,20%	11,10%	0,00%	0,00%	
Otázka 8-Příjemná	2. Měření	6,70%	40,00%	33,30%	13,30%	6,70%	0,034
Otázka 9-Fyzicky dobře	1. Měření	44,40%	33,30%	11,10%	11,10%	0,00%	
Otázka 9-Fyzicky dobře	2. Měření	13,30%	60,00%	13,30%	13,30%	0,00%	
Otázka 10-Něco dává	1. Měření	55,60%	22,20%	11,10%	11,10%	0,00%	
Otázka 10-Něco dává	2. Měření	33,30%	40,00%	20,00%	6,70%	0,00%	
Otázka 11-Vzrušující	1. Měření	11,10%	55,60%	22,20%	11,10%	0,00%	
Otázka 11-Vzrušující	2. Měření	0,00%	13,30%	73,30%	13,30%	0,00%	0,049
Otázka 12-Smutný	1. Měření	0,00%	11,10%	0,00%	33,30%	55,60%	
Otázka 12-Smutný	2. Měření	0,00%	0,00%	0,00%	33,30%	66,70%	
Otázka 13-Zajímavá	1. Měření	44,40%	22,20%	33,30%	0,00%	0,00%	
Otázka 13-Zajímavá	2. Měření	20,00%	33,30%	40,00%	6,70%	0,00%	
Otázka 14-úspěch	1. Měření	44,40%	33,30%	22,20%	0,00%	0,00%	
Otázka 14-úspěch	2. Měření	6,70%	33,30%	46,70%	13,30%	0,00%	
Otázka 15-Citím dobře	1. Měření	66,70%	11,10%	11,10%	11,10%	0,00%	
Otázka 15-Citím dobře	2. Měření	26,70%	40,00%	26,70%	0,00%	6,70%	
Otázka 16-Nejsem rád	1. Měření	0,00%	11,10%	0,00%	33,30%	55,60%	
Otázka 16-Nejsem rád	2. Měření	0,00%	0,00%	20,00%	33,30%	46,70%	

Základní škola _ okres Plzeň město		vždy ano	většinou ano	někdy	většinou ne	vždy ne	Statistická významnost
Otázka 1-Baví	1. Měření	50,00%	36,40%	4,50%	0,00%	9,10%	0,001
Otázka 1-Baví	2. Měření	9,50%	23,80%	52,40%	9,50%	4,80%	
Otázka 2-Nudí	1. Měření	4,50%	4,50%	13,60%	40,90%	36,40%	0,005
Otázka 2-Nudí	2. Měření	0,00%	28,60%	47,60%	9,50%	14,30%	
Otázka 3-Nelíbí	1. Měření	22,70%	18,20%	18,20%	13,60%	27,30%	
Otázka 3-Nelíbí	2. Měření	0,00%	19,00%	42,90%	19,00%	19,00%	
Otázka 4-Těšímě	1. Měření	40,90%	36,40%	13,60%	4,50%	4,50%	
Otázka 4-Těšímě	2. Měření	14,30%	23,80%	23,80%	33,30%	4,80%	
Otázka 5-Není zábavná	1. Měření	9,10%	9,10%	13,60%	9,10%	59,10%	
Otázka 5-Není zábavná	2. Měření	4,80%	14,30%	42,90%	19,00%	19,00%	
Otázka 6-Nabijí	1. Měření	50,00%	4,50%	27,30%	4,50%	13,60%	
Otázka 6-Nabijí	2. Měření	23,80%	14,30%	19,00%	23,80%	19,00%	
Otázka 7-Nešťastný	1. Měření	4,50%	4,50%	18,20%	27,30%	45,50%	
Otázka 7-Nešťastný	2. Měření	9,50%	9,50%	38,10%	23,80%	19,00%	
Otázka 8-Přijemná	1. Měření	31,80%	45,50%	18,20%	0,00%	4,50%	
Otázka 8-Přijemná	2. Měření	14,30%	23,80%	33,30%	19,00%	9,50%	
Otázka 9-Fyzicky dobře	1. Měření	36,40%	31,80%	27,30%	0,00%	4,50%	
Otázka 9-Fyzicky dobře	2. Měření	28,60%	23,80%	14,30%	19,00%	14,30%	
Otázka 10-Něco dává	1. Měření	45,50%	13,60%	27,30%	4,50%	9,10%	
Otázka 10-Něco dává	2. Měření	14,30%	14,30%	19,00%	33,30%	19,00%	
Otázka 11-Vzrušující	1. Měření	27,30%	18,20%	36,40%	9,10%	9,10%	
Otázka 11-Vzrušující	2. Měření	14,30%	4,80%	28,60%	28,60%	23,80%	
Otázka 12-Smutný	1. Měření	4,50%	0,00%	4,50%	31,80%	59,10%	
Otázka 12-Smutný	2. Měření	0,00%	9,50%	23,80%	23,80%	42,90%	
Otázka 13-Zajímavá	1. Měření	31,80%	50,00%	13,60%	0,00%	4,50%	
Otázka 13-Zajímavá	2. Měření	14,30%	14,30%	28,60%	23,80%	19,00%	0,007
Otázka 14-úspěch	1. Měření	36,40%	18,20%	31,80%	9,10%	4,50%	
Otázka 14-úspěch	2. Měření	19,00%	19,00%	23,80%	14,30%	23,80%	
Otázka 15-Citím dobře	1. Měření	45,50%	27,30%	22,70%	0,00%	4,50%	
Otázka 15-Citím dobře	2. Měření	19,00%	14,30%	38,10%	23,80%	4,80%	
Otázka 16-Nejsem rád	1. Měření	4,50%	4,50%	13,60%	9,10%	68,20%	
Otázka 16-Nejsem rád	2. Měření	4,80%	14,30%	38,10%	23,80%	19,00%	0,028

Základní škola _ okers Plzeň jih		vždy ano	většinou ano	někdy	většinou ne	vždy ne	Statistická významnost
Otázka 1-Baví	1. Měření	42,90%	47,60%	9,50%	0,00%	0,00%	
Otázka 1-Baví	2. Měření	50,00%	38,90%	11,10%	0,00%	0,00%	
Otázka 2-Nudí	1. Měření	0,00%	14,30%	42,90%	42,90%	0,00%	
Otázka 2-Nudí	2. Měření	5,60%	44,40%	27,80%	22,20%	0,00%	
Otázka 3-Nelíbí	1. Měření	0,00%	0,00%	9,50%	19,00%	71,40%	
Otázka 3-Nelíbí	2. Měření	2,60%	0,00%	10,30%	28,20%	59,00%	
Otázka 4-Těšímě	1. Měření	57,10%	28,60%	4,80%	9,50%	0,00%	
Otázka 4-Těšímě	2. Měření	44,40%	33,30%	16,70%	5,60%	0,00%	
Otázka 5-Není zábavná	1. Měření	0,00%	4,80%	9,50%	14,30%	71,40%	
Otázka 5-Není zábavná	2. Měření	5,60%	5,60%	16,70%	38,90%	33,30%	
Otázka 6-Nabijí	1. Měření	42,90%	28,60%	19,00%	4,80%	4,80%	
Otázka 6-Nabijí	2. Měření	27,80%	38,90%	22,20%	5,60%	5,60%	
Otázka 7-Nešťastný	1. Měření	0,00%	4,80%	14,30%	14,30%	66,70%	
Otázka 7-Nešťastný	2. Měření	0,00%	5,60%	16,70%	27,80%	50,00%	
Otázka 8-Příjemná	1. Měření	57,10%	33,30%	4,80%	4,80%	0,00%	
Otázka 8-Příjemná	2. Měření	27,80%	38,90%	27,80%	0,00%	5,60%	
Otázka 9-Fyzicky dobře	1. Měření	52,40%	23,80%	19,00%	0,00%	4,80%	
Otázka 9-Fyzicky dobře	2. Měření	38,90%	38,90%	11,10%	11,10%	0,00%	
Otázka 10-Něco dává	1. Měření	52,40%	23,80%	14,30%	9,50%	0,00%	
Otázka 10-Něco dává	2. Měření	48,70%	25,60%	10,30%	15,40%	0,00%	
Otázka 11-Vzrušující	1. Měření	23,80%	47,60%	19,00%	9,50%	0,00%	
Otázka 11-Vzrušující	2. Měření	27,80%	22,20%	44,40%	0,00%	5,60%	
Otázka 12-Smutný	1. Měření	0,00%	4,80%	9,50%	19,00%	66,70%	
Otázka 12-Smutný	2. Měření	0,00%	5,60%	16,70%	22,20%	55,60%	
Otázka 13-Zajímavá	1. Měření	33,30%	57,10%	4,80%	4,80%	0,00%	
Otázka 13-Zajímavá	2. Měření	16,70%	33,30%	44,40%	0,00%	5,60%	0,028
Otázka 14-úspěch	1. Měření	47,60%	38,10%	4,80%	4,80%	4,80%	
Otázka 14-úspěch	2. Měření	38,90%	27,80%	22,20%	11,10%	0,00%	
Otázka 15-Citím dobře	1. Měření	33,30%	33,30%	23,80%	4,80%	4,80%	
Otázka 15-Citím dobře	2. Měření	30,80%	35,90%	25,60%	5,10%	0,00%	
Otázka 16-Nejsem rád	1. Měření	4,80%	4,80%	9,50%	14,30%	66,70%	
Otázka 16-Nejsem rád	2. Měření	5,60%	0,00%	33,30%	11,10%	50,00%	

Základní škola _ okres Opava		vždy ano	většinou ano	někdy	většinou ne	vždy ne	Statistická významnost
Otázka 1-Baví	1. Měření	50,00%	41,70%	8,30%	0,00%	0,00%	
Otázka 1-Baví	2. Měření	58,30%	41,70%	0,00%	0,00%	0,00%	
Otázka 2-Nudí	1. Měření	0,00%	0,00%	8,30%	58,30%	33,30%	
Otázka 2-Nudí	2. Měření	0,00%	0,00%	0,00%	50,00%	50,00%	
Otázka 3-Nelíbí	1. Měření	0,00%	0,00%	8,30%	33,30%	58,30%	
Otázka 3-Nelíbí	2. Měření	0,00%	0,00%	0,00%	16,70%	83,30%	
Otázka 4-Těšímě	1. Měření	75,00%	16,70%	0,00%	8,30%	0,00%	
Otázka 4-Těšímě	2. Měření	83,30%	8,30%	0,00%	8,30%	0,00%	
Otázka 5-Není zábavná	1. Měření	0,00%	0,00%	0,00%	41,70%	58,30%	
Otázka 5-Není zábavná	2. Měření	0,00%	0,00%	0,00%	8,30%	91,70%	
Otázka 6-Nabijí	1. Měření	50,00%	16,70%	33,30%	0,00%	0,00%	
Otázka 6-Nabijí	2. Měření	91,70%	8,30%	0,00%	0,00%	0,00%	
Otázka 7-Nešťastný	1. Měření	0,00%	8,30%	0,00%	16,70%	75,00%	
Otázka 7-Nešťastný	2. Měření	0,00%	0,00%	0,00%	41,70%	58,30%	
Otázka 8-Příjemná	1. Měření	66,70%	25,00%	8,30%	0,00%	0,00%	
Otázka 8-Příjemná	2. Měření	91,70%	8,30%	0,00%	0,00%	0,00%	
Otázka 9-Fyzicky dobře	1. Měření	58,30%	25,00%	16,70%	0,00%	0,00%	
Otázka 9-Fyzicky dobře	2. Měření	91,70%	0,00%	8,30%	0,00%	0,00%	
Otázka 10-Něco dává	1. Měření	50,00%	25,00%	16,70%	8,30%	0,00%	
Otázka 10-Něco dává	2. Měření	83,30%	0,00%	16,70%	0,00%	0,00%	
Otázka 11-Vzrušující	1. Měření	50,00%	8,30%	25,00%	16,70%	0,00%	
Otázka 11-Vzrušující	2. Měření	83,30%	0,00%	16,70%	0,00%	0,00%	
Otázka 12-Smutný	1. Měření	0,00%	0,00%	0,00%	8,30%	91,70%	
Otázka 12-Smutný	2. Měření	0,00%	0,00%	0,00%	33,30%	66,70%	
Otázka 13-Zajímavá	1. Měření	75,00%	8,30%	0,00%	16,70%	0,00%	
Otázka 13-Zajímavá	2. Měření	75,00%	16,70%	0,00%	8,30%	0,00%	
Otázka 14-úspěch	1. Měření	33,30%	8,30%	58,30%	0,00%	0,00%	
Otázka 14-úspěch	2. Měření	75,00%	8,30%	16,70%	0,00%	0,00%	
Otázka 15-Citím dobře	1. Měření	33,30%	50,00%	16,70%	0,00%	0,00%	
Otázka 15-Citím dobře	2. Měření	66,70%	16,70%	16,70%	0,00%	0,00%	
Otázka 16-Nejsem rád	1. Měření	0,00%	0,00%	0,00%	8,30%	91,70%	
Otázka 16-Nejsem rád	2. Měření	25,00%	0,00%	0,00%	33,30%	41,70%	0,029

Základní škola _ okres Tachov		vždy ano	většinou ano	někdy	většinou ne	vždy ne	Statistická významnost
Otázka 1-Baví	1. Měření	57,90%	21,10%	15,80%	5,30%	0,00%	
Otázka 1-Baví	2. Měření	5,30%	52,60%	31,60%	10,50%	0,00%	0,007
Otázka 2-Nudí	1. Měření	5,30%	0,00%	15,80%	31,60%	47,40%	
Otázka 2-Nudí	2. Měření	0,00%	10,50%	52,60%	36,80%	0,00%	0,003
Otázka 3-Nelíbí	1. Měření	10,50%	5,30%	15,80%	15,80%	52,60%	
Otázka 3-Nelíbí	2. Měření	5,30%	0,00%	26,30%	36,80%	31,60%	
Otázka 4-Těšímě	1. Měření	47,40%	42,10%	0,00%	10,50%	0,00%	
Otázka 4-Těšímě	2. Měření	15,80%	42,10%	31,60%	10,50%	0,00%	0,029
Otázka 5-Není zábavná	1. Měření	5,30%	10,50%	10,50%	26,30%	47,40%	
Otázka 5-Není zábavná	2. Měření	0,00%	21,10%	21,10%	26,30%	31,60%	
Otázka 6-Nabijí	1. Měření	31,60%	31,60%	21,10%	10,50%	5,30%	
Otázka 6-Nabijí	2. Měření	15,80%	21,10%	42,10%	10,50%	10,50%	
Otázka 7-Nešťastný	1. Měření	5,30%	5,30%	15,80%	31,60%	42,10%	
Otázka 7-Nešťastný	2. Měření	0,00%	15,80%	10,50%	42,10%	31,60%	
Otázka 8-Příjemná	1. Měření	21,10%	36,80%	10,50%	15,80%	15,80%	
Otázka 8-Příjemná	2. Měření	10,50%	42,10%	36,80%	5,30%	5,30%	
Otázka 9-Fyzicky dobře	1. Měření	42,10%	21,10%	21,10%	15,80%	0,00%	
Otázka 9-Fyzicky dobře	2. Měření	15,80%	47,40%	15,80%	5,30%	15,80%	
Otázka 10-Něco dává	1. Měření	15,80%	15,80%	36,80%	26,30%	5,30%	
Otázka 10-Něco dává	2. Měření	26,30%	26,30%	31,60%	10,50%	5,30%	
Otázka 11-Vzrušující	1. Měření	21,10%	21,10%	31,60%	21,10%	5,30%	
Otázka 11-Vzrušující	2. Měření	5,30%	31,60%	31,60%	31,60%	0,00%	
Otázka 12-Smutný	1. Měření	5,30%	10,50%	21,10%	15,80%	47,40%	
Otázka 12-Smutný	2. Měření	0,00%	10,50%	21,10%	26,30%	42,10%	
Otázka 13-Zajímavá	1. Měření	42,10%	15,80%	26,30%	5,30%	10,50%	
Otázka 13-Zajímavá	2. Měření	15,80%	15,80%	47,40%	10,50%	10,50%	
Otázka 14-úspěch	1. Měření	52,60%	26,30%	5,30%	15,80%	0,00%	
Otázka 14-úspěch	2. Měření	10,50%	26,30%	21,10%	26,30%	15,80%	0,031
Otázka 15-Citím dobře	1. Měření	36,80%	26,30%	21,10%	15,80%	0,00%	
Otázka 15-Citím dobře	2. Měření	21,10%	26,30%	26,30%	21,10%	5,30%	
Otázka 16-Nejsem rád	1. Měření	5,30%	5,30%	21,10%	15,80%	52,60%	
Otázka 16-Nejsem rád	2. Měření	0,00%	15,80%	26,30%	21,10%	36,80%	